

Pravoslávny detský tábor Medvedie

Tábor Medvedie

5. júla začal už 10. ročník pravoslávneho detského tábora v Medved'om. Vedúci nás rozdelili do skupín pomenovaných podľa svätých. Jednotlivé skupiny si vytvorili svoju výstižnú vlajku. Každý deň ráno nás budila hudba a išli sme na Liturgiu. Po raňajkách nás čakali zaujímavé aktivity a vedomostné alebo športové súťaže, v ktorých sme mohli nazbierať body pre svoju skupinu. Taktiež sme sa mohli venovať kreatívnym činnostiam a vybrali sme sa aj na prechádzku do lesa hľadať poklad. Zavítal k nám aj sokoliar, ktorý so sebou priviezol svojich okrídlených kamarátov. Bol to neopísateľný zážitok, pretože niektorí vtáci nám lietali iba pár centimetrov nad hlavami. Počas jedenia sme počúvali zaujímavé príbehy, z ktorých nám potom vedúci dávali otázky alebo sme sa naučili spievať rusínske, ale aj nové cirkevné piesne. V utorok a vo štvrtok sme mali opekačku, kde sme si mohli zaspievať, alebo sa aj porozprávať s ľuďmi, ktorí nás prišli navštíviť. Večerami sa slúžili večerňe a na jednu sme sa raz vybrali aj do vedľajšej dediny Krajná Porúbka. Dokonca sme raz boli na večerňi aj v kaplnke zasvätenej Roždestvu proroka a predchodcu Jána Krstiteľa. Po večeri vždy nasledovali večerné modlitby pri sviečkach, no a po nich sme sa už pomaly chystali spať. Zažili sme toho ešte omnoho viac a to vďaka všetkým skvelým ľuďom, ktorých sme mali možnosť v tábore spoznať. Veľká vďaka patrí Hospodu Bohu a každému, kto sa pričínil o priebeh tábora. Ďakujeme!

Nikola Kahancová

Tábor ICHTYS 2019

V tomto roku sme tábor strávili v malebnom prostredí Mnichovského potoka pri Bardejove. Šiesty ročník nášho tábora bol výnimočný tým, že sa na ňom stretlo 60 detí vo veku 6-14 rokov z rôznych kútov Slovenska. Pre deti sme si pripravili rôzne športové hry, napríklad Vodnú olympiádu, ktorá sa deťom veľmi páčila a jej záverom bolo kúpanie sa v bazéne. Deti si prostredníctvom duchovných kvízov otestovali svoje vedomosti z hodín náboženstva a aj sa niečo nové naučili. O. Patrik Hric, ktorý bol s nami prvýkrát v tábore - no veríme, že nie posledný - si pre staršie deti pripravil veľmi zaujímavú a poučnú prednášku o sociálnych sieťach. Podarilo sa nám tento rok slúžiť sv. Liturgiu v prírode. Aj keď nám z rána počasie veľmi neprialo, no po modlitbách za priaznivé počasie hneď prestalo pršať. Celý tábor bol postavený na stretnutí s Christom vo sv. Eucharistii. Na záver tábora si jednotlivé izby mali pripraviť program (spev, tanec alebo básničky), ktorý posledný večer predviedli pred vedúcimi a ostatnými deťmi. Program bol veľmi bohatý na rôzne scény, balet, kvíz či básničku o vedúcich, čo nás veľmi potešilo. Za celý tábor patrí veľká vďaka v prvom rade Hospodu Bohu, že nás ochraňoval po celý pobyt a aj otcom duchovným o. Vladimírovi a o. Patrikovi za ich duchovné rady. Chceli by sme sa poďakovať aj sponzorom: Úradu michalovsko-košickej pravoslávnej eparchie, Bratstvu pravoslávnej mládeže, Filantropii Charis sv. Jána Milostivého, rodičom a veriacim. Vďaka ich finančným a aj nefinančným darom sa tábor mohol uskutočniť.

Vedúci tábora

A čo hovoria deti na tábor ICHTYS?

Jozef (Becherov): „Mne sa v tábore páčili spoločné ranné rozcvičky, i keď sa mi niekedy cvičiť nechce, deň začne krajšie. A prvýkrát som zažil službu pod holým nebom. Bolo to celkom iné ako služba v cirkvi.“

Mária (Košice): „Najviac sa mi páčili Ovocníčkovia, tí boli výborní. Boli zábavné hry. Bolo mi tam výborne.“

Majka, Peťo, Kika, Vika, Tamara, Tereza (Soboš): „Ďakujeme Bohu a PCO Košice, že sme sa mohli zúčastniť a užiť pekný týždeň v tábore. Bolo super a veľmi sa nám páčilo, už teraz sa hlásime o rok.“

Olívia (Košice): „V tábore bolo SUPER! Boli tam super hry, zábava. Bola tam aj šmyklávka, tá bola super, aj bazén bol super.“

Návšteva monastiera

Všade vo svete sú rôzne miesta, ktoré nám môžu poslúžiť ako prístav, kde si odpočinieme po ťažkých búrkach každodenných starostí, aby sme znovu načerpali silu. Pre nás, veriacich kresťanov, sú dôležitým prameňom v poznávaní samých seba, v načerpaní duchovných aj telesných síl práve monastiere. Nenápadné miesta, často ukryté v horách alebo lesoch, ktoré keď nájdeme a navštívime, zanechajú v nás neopísateľný duševný pokoj a radosť. Takým miestom je aj monastier Čestného Kríža v Mapose (Korint) v Grécku.

Bol 3. júl 2019, deň, kedy sme tam prvýkrát prišli a strávili tam nasledujúce tri týždne. Bola to krásna a nezabudnuteľná skúsenosť. V monastieri sa zaoberajú chovom kráv, výrobou rôznych mliečnych výrobkov, pestovaním zeleniny a rôznych bylín, výrobou sirupov, marmelád a podobne. Každé leto sa tam organizujú tábory pre dievčatá rôznych vekových kategórií. Práve myšlienka pomáhať deťom, viesť ich a nasmerovať k Bohu, bola pri založení monastiera, ktorého základy stoja na sirotinci. Neskôr sa vybudoval do súčasnej podoby. V monastieri sa nachádzajú tri chrámy. Chrám Pozdvihnutia Čestného Kríža, v ktorom sa slúži počas chladnejších dní; chrám Presvätej Bohorodičky, ktorý je zasvätený Jej čudotvornej ikone „Nevädnucci kvet“; a chrám Svätej Trojice, ktorý je zaujímavý tým, že vo vnútri sa nachádzajú tri oltáre. Za múrmi monastiera sa nachádza ešte jeden chrám zasvätený sv. Nikolajovi Novému, Vunenskému (9. máj), v ktorom sa vykonávajú bohoslužby v deň chrámového sviatku. Pri tomto svätom je zaujímavosť, že všade, kde mu je zasvätený chrám, vznikne prameň čistej vody, ktorý sme aj my na vlastné oči videli a mali sme možnosť sa z neho aj napiť.

Dni síce utekali ako voda, no každý deň nám priniesol niečo nové. Veľakrát sme pomáhali sestram pri rôznych prácach a aj takýmto spôsobom sme spoznávali toto nádherné miesto, sestry a ľudí žijúcich v monastieri. Pomáhali sme s upratovaním chrámu, dvora alebo obchodíka, utierali riad, vyrábali sme sirup, čistili ovocie a pomáhali sme aj v dielni, kde pracovali detičky. Boli to krásne okamihy, pretože sme so sestrami viedli zaujímavé a hlboké rozhovory, počas ktorých sme sa veľa dozvedeli o histórii monastiera, o jeho vzniku, o rôznych zázrakoch a udalostiach. Počas tých vzácnych chvíľ, kedy sme boli so sestrami zo Slovenska, sme ešte hlbšie spoznávali monastier a život v ňom.

Nie len práca naplňa človeka, ale aj oddych. Niekoľkokrát sme boli pri mori, kúpali sme sa a spoznávali sme život v Korinte. Ľudia boli príjemní a ústretoví, no more bolo ešte príjemnejšie, a v ňom sme trávili najviac času nášho oddychu, keďže na Slovensku more nemáme. Vychutnali sme si ho plnými dúškami a oddýchnuté, plné radosti sme sa vždy vracali do monastiera. Na konci nášho pobytu sme navštívili aj monastier sv. Patapija v Loutraki, kde sme sa poklonili jeho sv. ostatkom. Bol to nádherný zážitok.

V monastieri sme sa pravidelne zúčastňovali na bohoslužbách, ktoré sa nám veľmi páčili, a aj keď sme im nerozumeli, niečo nás tam priťahovalo. Vypočuli sme si krásne byzantské spevy, poklonili sa čudotvornej ikonke Božej Matky, prinášali sme modlitby Bohu a ďakovali za každý prežitý deň. Na čo do smrti nezabudneme, je pohreb veľkoschimníčky. Bol to ten najsilnejší zážitok z celého pobytu. Tento deň sa niesol v tajomnom duchu, kedy všetko utíchlo, no zároveň sa za tým všetkým skrývala neopísateľná duchovná radosť.

Vidieť niečo také bolo pre nás veľmi ťažké na pochopenie. Ale aj za to sme ďakovali Bohu a boli sme rady za túto účasť pri odprevádzaní milovanej sestry, ktorá zosnula tesne pred našim odchodom.

Monastier Čestného Kríža nám do života vniesol veľa skúseností, mnoho sme videli a pocítili sme veľa lásky zo strany sestier. Pochopili sme, aká ťažká a náročná je práca v monastieri, ale zároveň sme si uvedomili, aká je tá práca krásna. Spoznali sme veľa úžasných ľudí, starších aj mladších. Skamarátili sme sa s nimi a sme rady, že sme ich mohli spoznať. Tiež nás mnohému naučili a bolo vždy úsmevné zhovárať sa „novým slovensko-anglicko-gréckym“ jazykom. Istotne sme im týmto aj my niečo nové priniesli.

Ďakujeme Bohu za všetko prežité na tomto krásnom mieste. Zároveň chceme poďakovať igumeni za požehnanie navštíviť monastier, sestrám za ich starostlivosť, spoločne strávený čas, rozhovory a za mnoho ďalších vecí. Drahí čitatelia, ak hľadáte niečo, čo vám chýba, skúste navštíviť nejaký monastier. Tam nájdete to stratené.

Bohu Sláva a vďaka na veky, amen.

Mládežníčky Anastásia a Lenka.

“Pošli mi človeka, ktorý ma bude mať rád a ktorého budem mať rád ja”

Archimandrita Andrej (Konanos)

Pomodli sa. Modlitba je to najlepšie. Modli sa a začuješ kroky. “Čie kroky?”. “Tvojej polovičky! Počuješ? Ticho, ticho! Počuješ?”.

“Čo to hovoríte otče? Aké kroky?”. “Hovorím ti, počúvaj! Keď už máš viac ako dvadsať rokov, tak človek, s ktorým si chceš založiť rodinu, človek, ktorého ti Boh pripravil, už niekde žije”. “Prečo mi to, otče, hovoríte?” Hovorím to preto, aby si pocítil, akou radosťou naplňa tvoju dušu v modlitbe Hospod' Boh. V modlitbe pripravuje vaše stretnutie. Človek, ktorého si Ty, premúdry a preblahý pre mňa pripravil, už niekde je. Bože, ochráň to dievča, toho chlapca. Ochráň ju alebo jeho, priprav na naše stretnutie, daruj dar Svätého Ducha, daruj svoje požehnanie a lásku. Ochráň ju (jeho) od ťažkého pokúšenia, od rôznych nástrah, ako telesných, tak aj duševných. Rozumieš, čo tým robíš? Modlíš sa za toho, koho zatiaľ nepoznáš, no pozná ho Boh. Potom prejde niekoľko dní, mesiacov alebo rokov a Boh privedie toho človeka k tebe. Len si to predstav. Hovoríš toto všetko Christovi a Christos pozná meno dievčata, ktoré sa stane tvojou ženou! Pozná ho a na svadbe v chráme to meno budú počuť všetci, keď kňaz povie: “Vinčájetsja rab Bóžij Nikolaj, rábi Bóžijej Anastázii”. No všetci sa dozvedia meno “Anastázia” až vtedy, no Isus Christos ho vie už teraz. Hovor, Bože, ja neviem kto je, ako sa volá, neviem ako dopadne naše stretnutie, neviem ani čo by som mal preto urobiť. Ľudskými silami sa takéto veci riešiť nedajú, veď koniec koncov sú to tajiny. Na svadobnom obrade počujeme slová Christa, že Boh spája muža a ženu. Ako môže spájať muža a ženu? Ako je možné, že dvaja doposiaľ si navzájom úplne cudzí ľudia sa stávajú najbližšími natoľko, že sa delia spolu so spoločnými problémami a potom umierajú ako jeden? Je to neuveriteľný zázrak! Neuveriteľný. No je to tak! Ja nemám svoju rodinu ani nikdy mať nebudem, no mám veľkú úctu pred týmto zázrakom. A akú máš úctu ty pred výberom služby mnícha, keď sa človek zasväčuje Bohu? Preto hociktorá cesta, či je to manželstvo alebo mníšstvo, sa stáva zväzkom Boha a človeka. A ešte niečo. Raz sa ma jeden mladík opýtal: Vari ja sa nikdy neožením? Vari nikdy nebudem počuť slová “Isáije líkúj?” “Prečo by si ich nikdy nemal počuť?”, povedal som. A nastal čas, keď tieto slová tento chlapec skutočne počul. Na svojej chirotonii. Veď pri rukopoložení na diakona alebo na kňaza sa tento tropár takisto spieva. Obyčajní laici môžu tento tropár počuť v chráme len raz, na svojej svadbe, a svjaščennik až dvakrát. *“Исаие, ликуй, Дева име во чреве и роди Сына Еммануила, Бога же и Человека, Восток имя Ему, Егоже величающе, Дева убожаем.”*

Prijmi s úctou a vďakou všetko, čo ťa čaká. Keď takto berieš a vnímaš svoje manželstvo, ktoré si ešte neuzavrel so svojou polovičkou, tak bez akýchkoľvek pochybností ti môžem povedať, že Boh ti pomôže. To je to, čo som chcel povedať. A vtedy vy všetci, aj ten chlapec, aj tí, ktorí sa strachujú o svoju budúcnosť, budete postupovať inak, keď sa začnete pozerať na manželstvo ako na tajinu. Lebo tajina je dielom Boha a nie tvojho rozumu, schopností, znalostí alebo pedagogického umenia. Bohužiaľ, väčšina mladých ľudí dnes prežíva tieto radostné chvíle bez Boha. Toto je veľká tragédia súčasného moderného človeka. Preto sa aj rozpadajú rodiny. O čom teda hovoríme? Keď rodina neplní svoju základnú funkciu, tak nič nebude fungovať. Zakladajú sa choré rodiny, kde vznikajú problémy. Deti sú uvrešťané, hádžu sa o zem, rozbíjajú poháre a

taniere, kričia na každého naokolo, keď sú v puberte tak zapalujú autá, pretože sa im nič v ich živote nepáči a každý im ubližuje. "A robia dobre!"; povedal mi jeden muž. Pomyslel som si, "no určite, že áno". A čo majú robiť? Čo? Keď život ich rodičov, ich zoznámenie, vzájomná láska, vzťah, tehotenstvo, výchova detí nenesie na sebe odtlačok Božej ruky a je bez Christovej blahodäte? Potom žijú ako zvieratá. No nevinné zvery sú požehnané Bohom, pretože sa riadia svojimi prirodzenými inštinktami, žijú tak ako ich stvoril On. A ty? Ty si človek? Robíš si čo chceš? Čo sa ti páči?

Nie, voda, ktorú si naberáš z kohútika nie je svätá. Prinášaš tú vodu do chrámu, dáš ju kňazovi, on ju požehnáva a až potom sa z nej stáva svätá voda. Posvätenie vody je akt, keď ruka kňaza požehnáva vodu, no za jeho rukou stojí Isus Christos a On Sám dáva požehnanie vode a posväcuje ju. Iba v Cirkvi sa chlieb a víno mení na Telo a Krv Isusa Christa. U teba doma to bude stále iba víno a chlieb, ktorý splesnovie a je dobrý akurát na to aby sa hodil vtáčikom. V cirkvi sa nad chlebom a vínom uskutočňuje veľká tajina. Menia sa na Telo a Krv Hospoda Boha.

V prvom rade tu hovoríme o manželstve. O najdôležitejšej udalosti v tvojom živote. Je to veľmi dôležitá otázka. Vieme, aké dôležité je získať dobré vzdelanie, vybrať si vhodnú profesiu a založiť rodinu. Všetko to už robíme v zrelom veku, keď sa z nás stávajú dostatočne zrelí a uvedomelí ľudia. Myslíš si, že o takýchto dôležitých rozhodnutiach môžeš rozhodovať sám. "Ja to zvládnem sám. Sám o všetkom rozhodnem, sám viem najlepšie, čo je dobré. Sám, sám...". Ľudské telo funguje na základe biológie a psychiky. Nič božské tam nie je. Nič! Len niektorí ľudia nachádzajú v sebe silu krotiť svoje vášne a inštinkty, a postupovať nie tak ako to je v tej chvíli pre nich prirodzené, ale modliť sa: "Hospodi, mám pocit, že by som to mal spraviť tak. Ale čo si myslíš Ty?". Lebo ty nemusíš vidieť všetko. Môžeš byť zaslepený. Keď je láska zamaskovaná za emóciu, tak to je iba inštinkt. Je to slepá láska a neuvidíš to, čo by si mal. Je potrebný aj rozum, aby sa zapojila logika, a vtedy budeme vidieť jasne. Ako to urobiť? V Cirkvi! A inak sa to nedá? Samostatne, bez modlitby, bez svätého Prijímania? Raz som dal radu jednému človeku aby čítal každý deň Akafist k Presvätej Bohorodičke. Keď som sa ho opýtal, či ho číta, tak mi povedal, že nie vždy mu na to zvýši čas. Dobre, nemáš čas, tak nečítaj. Ak nemáš čas na modlitbu, znamená to, že problém, ktorý máš tá až tak veľmi netrápi. "Akože by ma netrápil, otče? Ja si tak veľmi chcem založiť rodinu!". Nie je to pravda. Keby tá to skutočne tak veľmi trápilo, nemodlil by si sa len sem-tam, ale pravidelne. Tu sa treba zastaviť a zamyslieť. Izraeliti prešli cez Červené more, pretože to bol Boží zázrak. A ty sa musíš trochu zapotiť, niečo urobiť, aby si niečo dosiahol. Ako? S modlitbou! Práve modlitba ti ukáže, ako veľmi si to želaš. Hospod' Boh nemá za cieľ niekoho mučiť. On jednoducho chce, aby si dozrel, aby si sa začal seriózne stavať k Bohu a k ľuďom. Aby si to pochopil, tak takéto dôležité otázky sa nedajú riešiť mimo Cirkvi, pretože, bohužiaľ po rozvode aj tak všetci prichádzajú do chrámu. Keď sa začnú problémy s deťmi, tak ľudia prichádzajú a hovoria mi "Otče, zachráňte môjho syna!". Keď sa rúca rodina, tak zase hovoria: "Otče, zapíšte si naše mená a pomodlite sa, je nám veľmi zle". Vari chceme vždy zbierať iba omrvinky? V Christovom svetle blyštia drahokamy radosti. Cirkev existuje nie len pre tých, ktorým sa nedarí, ktorí strádaajú... Tí z vás, ktorí sem prišli vďaka ťažkostiam našli tu správnu cestu aj v ťažkých situáciách. No tí z vás, ktorí ste len teraz začali svoju púť, tak nech pády a chyby druhých vám pomôžu zamyslieť sa nad samým sebou. Bez Christa je nemožné toto všetko prežiť. Nie je to možné prežiť tak, aby zúfalstvo a smrť

nezachvátili vašu dušu. Ľudské vzťahy sú veľmi zložité. A som presvedčený, že nie je možné ich budovať a scelovať bez Christa, a len na peniazoch a iných materiách. Ved', keď v manželstve vznikajú nejaké trhliny, kto by nepovedal: "Bože, pomôž!"? Tí, ktorí milujú Christa iba tak, jednoducho, kto mu vzdáva vďaky za všetko, tak tí si zaslúžia obdiv. Blažení sú aj tí, ktorí sa obracajú na Boha a ďakujú mu za ich problémy. Budeme sa modliť za to, aby sa v našom živote diali zázraky také, o ktorých som vám hovoril. Aby sa stal najväčší zázrak, a to pociťovanie Božej prítomnosti, lásky v srdci a v našom živote.

Zdroj: <https://www.pravmir.ru/poshli-mne-cheloveka-kotoryj-polyubit-menya-i-kotorogo-polyublyu-ya-no-my-ne-verim-i-ne-molimsya/>

Spracoval: Alexander Hričko

Premiéra filmu Volanie

V sobotu 15. júna 2019 na ART FILM FESTE v Košiciach režisér Erik Praus spolu so svojím filmovým štábom uviedol v kine Úsmev dlho očakávaný dokumentárny film Volanie z prostredia Počajevskej lavry. Niekoľko rokov cestovania, nakrúcania, úsilia, práce a rok v strižni so 65 hodinami materiálu priniesli svoje plody v podobe výnimočnej snímky, ktorú sa určite oplatí zhladať. Počajevská lavra otvorila svoje brány mladým slovenským filmárom a umožnila im zachytiť pred svetom ukrytý život troch mníchov. Otcovia Gabriel, Vikentij a Nazarij rozprávajú príbehy zo svojej minulosti, popisujú Božie zvolanie a svoju cestu od svetského k duchovnému životu. Obetovaním svetského života z lásky k Bohu našli v monastieri svoje poslanie a naplnenie. „Priviedol si ma sem Pane a posnažím sa žiť pre Teba.“, hovorí otec Nazarij. Silné osobné príbehy sú prepojené zábermi zo života monastierskeho bratstva, ktoré bývajú pre bežného návštevníka monastiera nedostupné – ako je napr. práca v kuchyni, pečenie prosfor, spoločné stolovanie, lovenie rýb, stavebné práce, práca s drevom... Vo filme možno zhladať osobné modlitby v monašeskej kélii, ukladanie mníchov na spánok, prácu - „poslušanie“, ktoré mnísi nesú, osobné rozhovory s bratmi, duchovný zápas... Nezabudnuteľnú duchovnú atmosféru chrámu v lavre veľmi pekne vykresľuje detailný pohľad na čudotvornú počajevskú ikonu, svetlo sviec, či zábery z bohoslužieb sprevádzané spevom monastierskeho chóru. Snímky exteriéru pomocou leteckých záberov lavry i okolia prinášajú nádherné zábery na púť do Počajeva. Farebnosť filmu podčiarkuje tiež pohľad na stromy, lány pšenice vo vetre, či búrku, ktoré v sebe nesú taktiež biblický rozmer. Mnísi podobne ako svetskí ľudia zažívajú v živote starosti i radosti každodenného života. Navzájom si ako bratia pomáhajú a sú jeden druhému oporou.

Film je tvorený s úctou a pôsobí zvukovo i vizuálne veľmi esteticky. Je to film, ktorý sa dotkne Vášho srdca, do ktorého sa naplno ponoríte a pritom si uvedomíte hodnoty podstatné pre život. Je univerzálny pre každého a má čo povedať širokej verejnosti. Za prekrásneho hlaholu zvonov zo Skýtu sv. Ducha film končí svoj príbeh a necháva v divákovi pomalíčky doznieť obrazy tohto nádherného miesta na zemi.

Touto cestou chceme vysloviť srdečné poďakovanie tvorcom filmu: Erikovi Prausovi, Petrovi Kováčovi, Petrovi Harumovi, Michalovi Džadoňovi, Davidovi Kollárovi, Petrovi Nevedálovi, Ingrid Mayerovej, Jánovi Gogolovi a ďalším a zároveň im popriať veľa Božieho požehnania na Mnohaja i blahaja lita! Na filme spolupracovali aj o. Ján Rusín, o. Jakub Jacečko a o. Miroslav Humeník, ktorý naspieval k filmovej hudbe vokály. SLÁVA BOHU ZA VŠETKO!!! Nenechajte si ujsť film Volanie aj v ďalších kinách od 31.10.2019!

Eva Kahancová

Otázka:

„Dobrý deň! Chcela by som sa opýtať, či sa pri výbere povolania máme riadiť slobodnou vôľou, alebo sú v Pravoslávnej cirkvi nejaké pravidlá zakazujúce určité povolania? Zaujímalo by ma, či je už vopred daný Boží zámer, ktorému by sme sa mali oddať. Ak je, ako máme zistiť čo je Božia vôľa? Za odpoveď ďakujem.“

Odpoveď:

„Dobrý deň! Boh aj Cirkev nikdy nesiahajú na slobodnú vôľu človeka, no zároveň nás múdro učia, že slobodný nie je ten človek, ktorý si robí, čo chce, ale ten, kto je natoľko nezávislý od hriechu a vášní, že dokáže konať to, čo je dobré a užitočné pre neho aj pre ostatných ľudí. Najlepšie je, ak si človek vyberie také povolanie, na ktoré dostal od Boha potrebné schopnosti (dary, talent), aby ho vedel dobre vykonávať, a ktoré je zároveň osožné pre neho aj pre iných ľudí. Môže to byť hocikaké povolanie okrem niektorých

výnimiek. Cirkev neodporúča hazardné hry (práca v stávkových kanceláriách, prevádzkovanie hracích automatov, v kasínach a pod.), prácu v krčme, hostinci (bar, diskotéka), prácu v zariadeniach, kde sa predvádzajú nemravné predstavenia (kino) alebo priamo koná nejaký hriech (striptíz, erotické salóny, verejné domy), v obchodoch, kde sa predávajú neslušné veci, neslušné časopisy, neslušné knihy, prácu v zariadeniach, kde sa vykonávajú interrupcie (aborty, umelé prerušenia tehotenstva a s tým súvisiace úkony), službu v takej

armáde, ktorá nespravodlivo útočí na iný národ, alebo pácha genocídu nevinného obyvateľstva, herectvo a divadelníctvo. Nevhodných povolaní môže byť aj viac, uviedol som len tie, o ktorých som čítal v cirkevných pravidlách, v dielach otcov Cirkvi, a na ktoré som si spomenul. Vo všeobecnosti je potrebné vyhýbať sa takému povolaniu, ktorého vykonávanie je jednoznačne a nevyhnutne spojené s vedomým konaním alebo podporovaním nejakého hriechu.

Boží zámer ohľadne nášho budúceho povolania Boh ukazuje tak, že nás nejakým spôsobom povolá. Boh ľudí najčastejšie povoláva cez hlas nášho srdca a svedomia, alebo cez iných ľudí a rôzne životné okolnosti. Ak predsa len človek nevie, či je alebo nie je na nejakú prácu Bohom povolaný, ukáže sa to časom podľa toho, či sa mu jeho práca darí, a najmä či prináša dobro a úžitok. Dobre vykonávaná práca prináša človeku radosť a pokoj a pomáha aj na ceste k spásu. Je to Boží dar, o ktorý je potrebné prosiť v modlitbách. Ak je modlitba úprimná, Boh určite pomôže nájsť človeku takú prácu, ktorá je pre neho najvhodnejšia, v ktorej nájde svoje uplatnenie aj zálubu.“

S láskou v Christu

prot. Štefan Pružinský, ml.

Svjaščenomučeník Maxim Sandovič - Gorlický 6. september / 24. august

Otec Maxim Sandovič sa narodil v dedinke Ždyňa (Poľsko) 1. 2. 1886 v rodine prosperujúceho poľnohospodára, uniatského žalmistu Timoteja Sandoviča a Kristíny v dedinke Ždyňa. Jeho otec pôsobil ako riaditeľ zboru v miestnej farnosti. Po štyroch rokoch štúdia na strednej škole v Nowym Saczu, sa vyznačoval veľkou zbožnosťou a jeho snom bolo dostať sa do kláštora s prísnymi pravidlami, aby sa v ňom mohol v plnosti oddať Bohu. Podarilo sa mu prekročiť hranicu s Ruskom, aby sa stal poslúšníkom v Počajevskej lavre. Tu sa preslávil cnosťami a bol považovaný za vzorného mnícha, nebojaceho sa žiadnej práce. Veľá časť času strávil aj v monastierskej tlačiarňi.

Neskôr navštevoval pravoslávny seminár v Žitomire. Po ukončení štúdia sa oženil s mladou pravoslávnu dievčinou Pelagiou Hryhoruk, bol vysvätený na diakona a za krátky čas, pred návratom do svojho domu, na kňaza. Netrvalo dlho a rakúske milície objavili v roku 1912 pravoslávnu pastoračnú a misijnú službu, ktorú v tom istom roku odsúdil ukrajinský učiteľ menom Leoš. Maxima v reťaziach poslal do väzenia v Ľvove. Tam bol dva roky bez súdneho procesu a vyšetrovania zadržovaný, vystavený zlému zaobchádzaniu, žil v zlých podmienkach. Keď sa potom začala prvá svetová vojna, bol prepustený kvôli nedostatku dôkazov.

V novembri 1911, spolu so svojou manželkou, sa otec Maxim vrátil do rodnej Ždyne. 2. 12. 1911 slúžil svoju prvú svätú Liturgiu v dedinke Hrab na radosť všetkých pravoslávnych veriacich. Radosť však netrvala dlho, lebo okrem priateľov boli pri Maximom

vi aj nepriatelia svätého Pravoslavia, ktorí vymýšľali rôzne falošné obvinenia.

O niekoľko dní po svätej Liturgii otca Maxima uväznili na osem dní do väzenia. Musel zaplatiť pokutu štyristo korún. Nehľadiac na útrapy, otec Maxim učil svoj Bohom zverený ľud. Po nejakom čase prišiel z Jasle komisár aby zavrel a zapečatil dom, kde sa slúžili bohoslužby. Otec Maxim slúžil v neďalekej kaplnke, kde na bohoslužby prichádzalo stále viac veriacich. Nahnevani žandári znovu zakročili, no už nie len proti duchovnému, ale aj proti niektorým veriacim. Otec Maxim bol odsúdený na sedem týždňov za to, že bol pravoslávny. Tak znel aj konečný rozsudok.

Na jar 1912 vo Veľkom pôste aj s manželkou odišiel otec Maxim do Ľvova, aby nakúpil potrebné sviečky do kaplnky. Z Ľvova odišiel ku kňazovi, otcovi Ignatijovi, aby sa u neho vyspovedal. Na druhý deň prišli do domu otca Ignatija žandári a obidvoch kňazov zatkli, obviňujúc ich zo špionáže v prospech Ruska. Počas dvoch rokov držali otca Maxima a otca Ignatija vo väzení. Po prepustení sa otec Maxim vrátil do Ždyne a obnovil bohoslužby v kaplnke dedinky Hrab, ale nie na dlho. 1. augusta 1914 bola vyhlásená prvá svetová vojna a na Podkarpatsku sa začalo masové prenasledovanie pravoslávnych veriacich.

4. augusta 1914 otec Maxim poslednýkrát vyšiel zo svojho domu aby prijal mučenícky veniec za pravoslávnu vieru. Otca Maxima zatkli spolu s jeho tehotnou ženou a starým otcom. Vo väzení boli umiestnení do oddelených ciel a bolo im zakázané navzájom sa vidieť.

V nedeľu 6. augusta, počas modlitby na úsvite nového dňa, otec Maxim počul hluk davu za múrmi väzenia. Hluk bol nakoniec sprevádzaný výbuchom, kedy nemecký kapitán Dietrich z Linzu, vošiel do väzenia spolu s dvoma vojakmi a štyrmi policajtmi. Kapitán bol známy ako krutý a sadistický. Za touto skupinou nasledovali väzenskí dozorcovia, niektorí štátni úradníci, dôstojníci a skupina zvedavých žien, ktoré viedol pán Mitshka, vodca okresu Gorlice. Keď nastalo ticho, dozorca dostal rozkaz priviesť Maxima z jeho cely. Kapitán Dietrich strhol Maximov kríž z hrude a hodil ho na zem, kde ho pošliapal nohami.

Otec Maxim, vidiac svoj pozemský koniec ho prijal ako Božiu vôľu a pokorne povedal: „Hóspodi blahosloví“. Po dvoch výstreloch so slovami: „Nech žije sväté Pravoslávie, nech žije svätá Rus,“ odišiel na večnosť. Po týchto slovách rotmajster Dietrich ešte raz strelil z revolvera do hlavy otca Maxima, akoby chcel zabiť aj slová, ktoré povedal. Cez to všetko Maximov otec

a matka v tichosti sledovali jeho hrdinskú smrť, a keď sa vo väzení ozvali posledné výstrely, jeho žena v bezvedomí padla na zem. Takto zomrel Maxim Sandovič, mučeník za pravoslávne kresťanstvo. Svedkovia tohto hrozného činu videli, ako telo mučeníka vyviezli a zakopali v rokline neďaleko gorlického cintorína.

V lete 1922 pozostatky otca Maxima vykopal jeho otec a previezol do rodnej Žďyne. V dňoch 4. až 11. septembra 1994 bol otec Maxim kanonizovaný za svätého. Rakva s jeho telom sa nachádza v pravoslávnom chráme v Gorliciach.

Ostatky tohto veľkého Božieho služobníka sa nachádzajú aj v pravoslávnych chrámoch na Slovensku, a to v Bardejovských Kúpeľoch, Košiciach a v Inovciach, kde je možné sa im pokloniť a poprosiť o modlitby.

Zdroj: www.orthodoxwiki.org/
www.orthodoxia-bezovce.estranky.sk/
Spracovala: Mgr. Zuzana Sadilková

Хто ня ослободить

Я не хочу завидіти -
 в таком тяжком гріху жыти.
 Зависть выдасть хоры плоды,
 хто ня потім ослободить?

Дай мі, Боже, чісту мысль,
 покойом мі душу выстель.
 Як початок в Твоім слові,
 одіваш ня до любові.

Втоды сердце тихо каже -
 каждый з гріхов ня повяже.
 Неслободу, одпущь, Боже,
 за котру сам человек може.

Дай, Господи, найти силы,
 бы ня гріхы не мучили.
 В правді Твоей хочу жыти
 і нігда не завидіти.

Людміла Шандалова

Z Ríma až na Rus. Latinskí konvertiti v zrkadle dejín

Aj rukoväť meča je kríž. Sme v dobe, kedy nad Európou žiarilo víťazstvo kríža, no v každom jej kúte rinčali zbrane. Vikingskí Normani, naturalizovaní vo Francúzsku, si brúsili zuby na Itáliu a Anglicko, ich výboje však skončili alianciou ich vodcu Viliama I. Dobyvateľa s pápežom Alexandrom II. Aj na opačnej strane kontinentu, na Kyjevskej Rusi, sčerveneli krvou brehy rieky Nemigy (na území dnešného Bieloruska).

Rok 1067 opäť priniesol boj na poli pozemskom i duchovnom. Trinásť rokov po veľkej schizme medzi patriarchátmi starého a nového Ríma si kronikári stále neuvedomovali, že jazva na tele kresťanstva nie je malá ranka, ktorú zahojí náplasť ignorácie. Schizma bola realitou – a pred latinským svetom stála výzva: milovať Pravoslávie, alebo sa pridať na stranu reformného pápežstva, ktoré (už vtedy!) túžilo zomlieť sväté dogmy mlynčekom modernizmu a progresivity. Bývalí germánski a normanskí barbari opojení mocou a prezlečení do latinského kabáta bez latinského ducha, si vybrali to druhé.

Už menej sa hovorí o tom, že kdesi v hĺbinách historickej pamäte Cirkvi dýcha živá spomienka na latinsky hovoriacich kresťanov, ktorí zachovali dogmatickú (a na Balkáne aj liturgickú) vernosť Konštantínopolu (ved' talianski benediktíni z Amalfi žili na Svätej hore Athos až do roku 1307, kedy ich cisárskymi privilégiami ovenčený západo-obradný monastier rozprášili piráti z bratského, ale pápežského Španielska)¹.

Rady latinských pravoslávnych utužovali potomkovia bývalých rímskych patricijských rodín. Aby unikli barbarskej expanzii a zachovali čistotu viery, hľadali azyl v Carihrade. Predstava, že do poslednej nohy podľahli helenizácii, je realite na míle vzdialená. Východorímske impérium, od čias francúzskych osvietenecov nepresne nazývané Byzanciou, bolo multietnickou monarchiou. Víťazné *labarum*² Ortodoxie chránilo každý jazyk a stav. Preto nie je prekvapením, že ešte v 14. storočí sa v metropole na Zlatom rohu usídlil rod Rossettiovcov z talianskeho Janova. Po konverzii na Pravoslávie dal podunajskému Moldavsku a Valašsku celý rad chrabrých bojárov.

Vráťme sa do roku 1067. *In medio mundi*, v samom srdci sveta v Ríme, narodil sa muž menom Antonius. Jeho rodičia patrili k šľachtickému stavu, mladík mal preto otvorenú cestu do najlepších škôl a knižníc. Až na jeden „detail“. Rodina sa hlásila k ortodoxnému učeniu – a rovnako, ako ostatní pravoslávni veriaci v Taliansku tej doby, bola vystavená perzekúciám zo strany pro-pápežského kléru. Antoniovi rodičia sa dňa ukončenia chlapcových štúdií nedožili (zomreli, keď mal Antonius 17 rokov). Mladík, znechutený svetskými spormi, rozdal dedičstvo a utiahol sa do samoty, aby sa zdokonaľoval v gréckom

1 Pre viac informácií o pohnutej histórii západného monastiera na Svätej hore vid' LAUDONIU, Lucia: *Keď kamene plačú: Príbeh strateného kláštora z hory Athos*. In: <https://www.magistra-historia.sk/ked-kamene-placu-pribeh-strateneho-klastora-z-hory-athos/>

2 *Labarum* je cisárska vojenská zástava s Christovým monogramom, ktorú nechal vyhotoviť prvý kresťanský imperátor, apoštolom rovný Konštantín Veľký, na základe vízie pred slávnou bitkou na Mulvijskom moste v roku 312. Názov pravdepodobne pochádza z latinského slovesa *labare* – viať vo vetre. Prápor v pravoslávnych chrámoch sú pamiatkou na toto Konštantínovo *labarum*.

jazyku. Veril, že čítanie originálov gréckych otcov vybrúsi jeho zmysel pre apologetiku a pomôže mu presvedčiť jeho monolingválnych kompatriotov³, že *filioque* interpolované *contra legem*⁴ do vyznania viery Frankami, je skutočne aberácia (pre úplnosť informácie treba dodať, že spievanie filioque sa v západných liturgiách celoplošne nepresadilo ani v kritickom 11. storočí, pretože podľa Aidana Nicholasa⁵ sa v galikánskom ríte v Paríži nepoužívalo až do roku 1240!).

Rozum ľahko zasýtime poznaním, ale duša zostáva hladná. Slovenské slovo *legenda* vzniklo z latinského *ad legendum*. Gramaticky je to akuzatív gerundia a znamená jednoducho „na čítanie“. Užitočné čítanie malo nakrímiť dušu, nie rozum. Etymologický význam slova *legenda* preto nikde nehlása, že je to akási nepravdivá báj. Naopak. *Legenda* presahuje *ratio*, má však pravdivé a zdravé duchovné jadro.

Je to tiež prípad legendy o svätom Antoniovi, ktorá sa zachovala vo východných synaxároch, a ktorú prevzal do svojho *magnum opus*⁶ aj „srbský Zlatoústý“ Nikolaj Velimirovič.⁷

Budúci svätý Antonij Rímsky sa usídlil na skale uprostred mora, kde sa niekoľko mesiacov venoval modlitbe a pôstu. Istotne sa modlil aj za svoj latinský národ, ktorý bol po koncile v Bari v roku 1098 o krôčik bližšie k apostáze. Pravoslávny monastier, kde Antonius žil 20 rokov, totiž zničili papisti.

Písal sa rok 1105. Strhla sa búrka. Pohania by dvíhali oči k bohu morí Neptúnovi, kresťan Antonius sa však celý odovzdal Christovi. Skala, na ktorej praktizoval prísnu askézu, sa zmenila na Božiu loď a podivuhodne pristála pri brehoch Veľkého Novgorodu. Na Rusi prijali hostá s úctou. V 11. storočí sa Novgorod hemžil Grékmi, Antonius preto mohol zužitkovať svoju fluenciu v gréckom jazyku. Miestny vladyka Nikita (svätý Nikita, pečerský zatvorník a novgorodský biskup, ktorý zomrel v roku 1108) si so záujmom vypočul Antoniovo rozprávanie o jeho zázračnom transporte z Itálie do Ruska a mnícha prichýlil pod svoj omofor.

Vladyka prikázal Antoniovi, aby na mieste pri rieke Volchov, kam priplávala jeho skala, postavil chrám zasvätený Narodeniu presvätej Bohorodičky (tento sviatok svietil v kalendári v deň Antoniovho príchodu na Rus). Talian zhromaždil vôkol seba malú komunitu. Tak bol založený jeden z prvých novgorodských monastierov (*АНТОНИЕВ МОНАСТЫРЬ*), v ktorom sa Antonius stal igumenom (pisári zaznamenali rok 1131). Nástupca svätého vladyku Nikitu Nifont v predchádzajúcom období postrihol Antonia na kňaza.

Ešte zopár časových súradníc: v rokoch 1117-1119 dal taliansky monach postaviť kamenný chrám. V roku 1125 dostala cerkov ikonografickú výzdobu (zachovanú do dnešných dní) a o 22 rokov neskôr (1147) Hospodin povolal svätého Antonia do večnosti.

Pravoslávny Latinec na Rusi. Nie je to bizarné? Nie je. Prešlo zopár storočí a Boh oslávil svojho služobníka aj pred ľuďmi. V roku 1597 boli odhalené jeho neporušené ostatky, mošči. Pravoslávna Cirkev si Antonia Rímskeho pripomína 3./16. augusta (dátum prenesenia relikvií). V súvislosti s týmto spoluzakladateľom monasticizmu v Novgorode nám prichádza

3 Krajano v hovoriacich jediným jazykom (v tomto prípade variantmi latinčiny). Čítať pôvodiny gréckych cirkevných otcov nebolo v Ríme bežné, hoci grécka pohanská civilizácia sa vysoko cenila. Existovali vynikajúce patristické preklady, ktoré však boli nahlodené červom herézy. Zasiavali ho niektorí ologovia z dvora Karola Veľkého, ktorí svätootcovské spisy modifikovali *ad libitum*, teda podľa vlastnej ľubovôle. A v tom bol kameň úrazu. Antonius sa preto rozhodol kráčať cestou *ad fontes* – k prameňom.

4 nezákonne vložené

5 NICHOLS, Aidan: *Light from the East. Authors and Themes in Orthodox Theology*. London: Sheed & Ward, 1995, s. 76.

6 veľdielo, vrcholný tvorivý čin

7 VELIMIROVIČ, Nikolaj: *Ochridský prológ*. Prešov: Pravoslávna bohoslovecká fakulta, 2018, s. 561.

na um niekoľko otázok: bol Antonius v kontakte s talianskymi obchodníkmi na Rusi? Keďže rovnako dobre ovládal latinčinu aj gréčtinu, participoval na dogmatickej polemike medzi Východom a Západom? Naučil sa vôbec slovanský jazyk? Dejiny nám na tieto otázky nenechali odpoveď. Jedno je však isté: nikto z ruských súpercov nenegoval Antoniovu identitu. Neexistuje žiadna dobová zmienka, podľa ktorej by sa Antonius napríklad nesmel modliť po latinsky. Ruské zdroje, naopak, podčiarkujú jeho pôvod tým, že ho označujú ako Rimana (Антоний Римлянин).⁸

Jedna lastovička leto nerobí. Naozaj nerobí leto. Robí jar. Príbeh Rimana Antonia nie je v dejinách Cirkvi ojedinelou epizódou. 16. storočie, kedy v umelecky prolifickom Taliansku vládla renesancia a Nemeckom lomcovali protestantské spory, dalo Rusku ďalšieho, pôvodom latinského svätca. Rímsky rodák s gréckym menom Macarius⁹ vyrástol v prepychu. Sypal z rukáva starovekých klasikov a vyznal sa v medicíne, či v práve. Hltal jednu knihu za druhou – a práve štúdium mu odhalilo, že kdesi v slovanských krajoch Severu kvitne apoštolská tradícia, ktorú nemeckí reformátori tak márne hľadajú. Macarius sa v jednu noc tajne preobliekol za študenta a vydal sa na svoju odyseu. Pricestoval až na Rus, kde spoznal svätého Alexandra Svirského. Prepodobný Alexander prijal talianskeho nováčika do Cirkvi a ukázal mu dôstojnosť mníšskeho života.

Macarius žil na opustenom ostrovčeku na rieke Lezna obklopený lesmi a močiarimi. Aký obrovský klimatický rozdiel v porovnaní s južanským slnkom! Jeho podvih nezostal utajený pred zrakmi verejnosti. Aby sa vyhol neželaným návštevám, postavil si pustovňu hlbšie v lese. Človek mieni, Pán Boh mení. Nad Makariovou kéliou sa začal vznášať voňavý oblak dymu, podľa ktorého pútnici ľahko našli cestu. Mal dary jasnozrivosti a uzdravovania. Desať rokov pred smrťou dostal Macarius igumenskú hodnosť. Korunu svätosti získal v roku 1550 – a jeho pamiatku oslavujeme v deň jeho zosnutia na sviatok Uspenia Bohorodičky.¹⁰

Boh v osobe svätých Antonia a Makarija ukázal, že Pravoslávie má miesto aj pre románske duše z Talianska – a to priamo vo východnom obraze! Na území italskej čižmy obaja muži ešte mohli praktizovať biritualizmus, v Novgorode však definitívne prijali byzantský rituál (ten však nie je v rozpore s latinskou identitou, pretože v sebe ukrýva celý rad starorímskych elementov, od rúch kňazov odvodených z odevu vyso-

kých rímskych štátnikov až po trojo dverí ikonostasu, ktoré implicitne evokujú dispozíciu scény v antickom divadle). Životy oboch svätcov, ktorí našli nový domov v Rusku, sú svedectvom, že v Cirkvi nikto nie je cudzincom.

Spracovala: Lucia Laudoniu

⁸ Krátky životopis svätca je dostupný na stránke Pravoslávnej Cirkvi v Amerike. *Venerable Anthony the Roman and Abbot of Novgorod*. In: <https://www.oca.org/saints/lives/2014/08/03/102192-venerable-anthony-the-roman-and-abbot-of-novgorod>

⁹ Je to latin. forma gr. slova μακάριος vo význame blažený, ovččený bohatstvom požehnaná.

¹⁰ Stránky Pravoslávnej Cirkvi v Amerike ponúkajú životný príbeh (nielen) tohto svätca. *St. Macarius the Roman*. In: <https://www.oca.org/saints/lives/2017/08/15/149024-st-macarius-the-roman>

OVEČKA 9

DÁVID A ŠALAMÚN

DÁVID A ŠALAMÚN

Keď Mojžiš zomrel a Izraeliti sa dostali do zaslúbenej zeme, žiadali Boha o kráľa. On im vybral kráľa Saula, ale ten po čase spyšnel, preto Boh povedal prorokovi Samuelovi: „Chod' do domu Izaja. Jeden z jeho synov sa stane kráľom Izraela.“ A tak Samuel išiel k Izajovi, ktorý mal sedem synov. Z prvých šiestich synov, ktorí boli doma, si Boh nevybral ani jedného. „Máš ešte nejakých synov?“ opýtal sa Samuel. Izaj odpovedal: „Mám ešte jedného, najmladšieho syna, Dávida. Je vonku, pasie ovce.“ Keď Dávid prišiel, Boh povedal Samuelovi: „To je on!“ Samuel vylial Dávidovi olej na hlavu, a tým ho pomazal za budúceho kráľa Izraela.

O nejaký čas vytiahli do boja proti Izraelu Filištinci. Mali medzi sebou obrovského bojovníka, ktorý sa volal Goliáš. Deň čo deň sa Goliáš vysmieval Izraelitom. Kričal: „Pošlite mi muža, ktorý bude so mnou bojovať. Ak ma porazí, staneme sa vašimi sluhami. Ale ak porazím ja jeho, budete slúžiť vy nám.“

Dávid išiel za svojimi bratmi do izraelského vojenského tábora, aby im priniesol jedlo. Keď počul Goliáša, povedal: „Ja s ním budem bojovať!“ Kráľ Saul však namietol: „Si ešte len chlapec.“ Ale Dávid dôveroval Bohu a vedel, že s Jeho pomocou zvíťazí.

Vzal si svoj prak a vybral sa k rieke. Nazbieral päť hladkých kameňov a dal si ich do vaku. Potom sa rozbehol v ústrety Goliášovi a zakričal: „Ty ku mne prichádzaš s mečom a kopijou, ale ja prichádzam v mene môjho Boha. Všetci, čo sú tu, uvidia, že Boh je silnejší ako meč alebo kopija.“ Dávid vložil kameň do praku a z celej sily ho roztočil. S Božou pomocou kameň vyletel a trafil Goliáša do čela. Obor padol na zem. Keď to videli Filištinci, dali sa na útek.

Neskôr sa stal Dávid kráľom Izraela. Po ňom nastúpil na trón jeho syn Šalamún. Boh ponúkol Šalamúnovi dar. Mohol si žiadať čokoľvek na svete. Bohatstvo, slávu, krásu. No Šalamún si žiadal múdrosť. A Boh splnil svoje slovo. Šalamún sa stal najmúdrejším kráľom na svete. Všetci k nemu prichádzali po radu. Tak rozsúdil aj dve ženy. Nevediac, ktorá z nich je pravou matkou dieťaťa, rozkázal rozrezať dieťa a dať každéj žene polovicu dieťaťa. Nepravá matka súhlasila, ale pravá matka zúfalo vykričla: „Prosím, dajte dieťa jej, len ho nechajte nažive!“ Vtedy Šalamún zistil, ktorá z tých žien je pravou, obetavou a milujúcou matkou. Tou, ktorá je schopná pre spásu svojho dieťaťa sa ho zrieť. A tak vrátil dieťaťko jeho skutočnej mame.

Učíme sa cirkevnoslovenský jazyk (CYRILIKU)

R, r P, p

R r

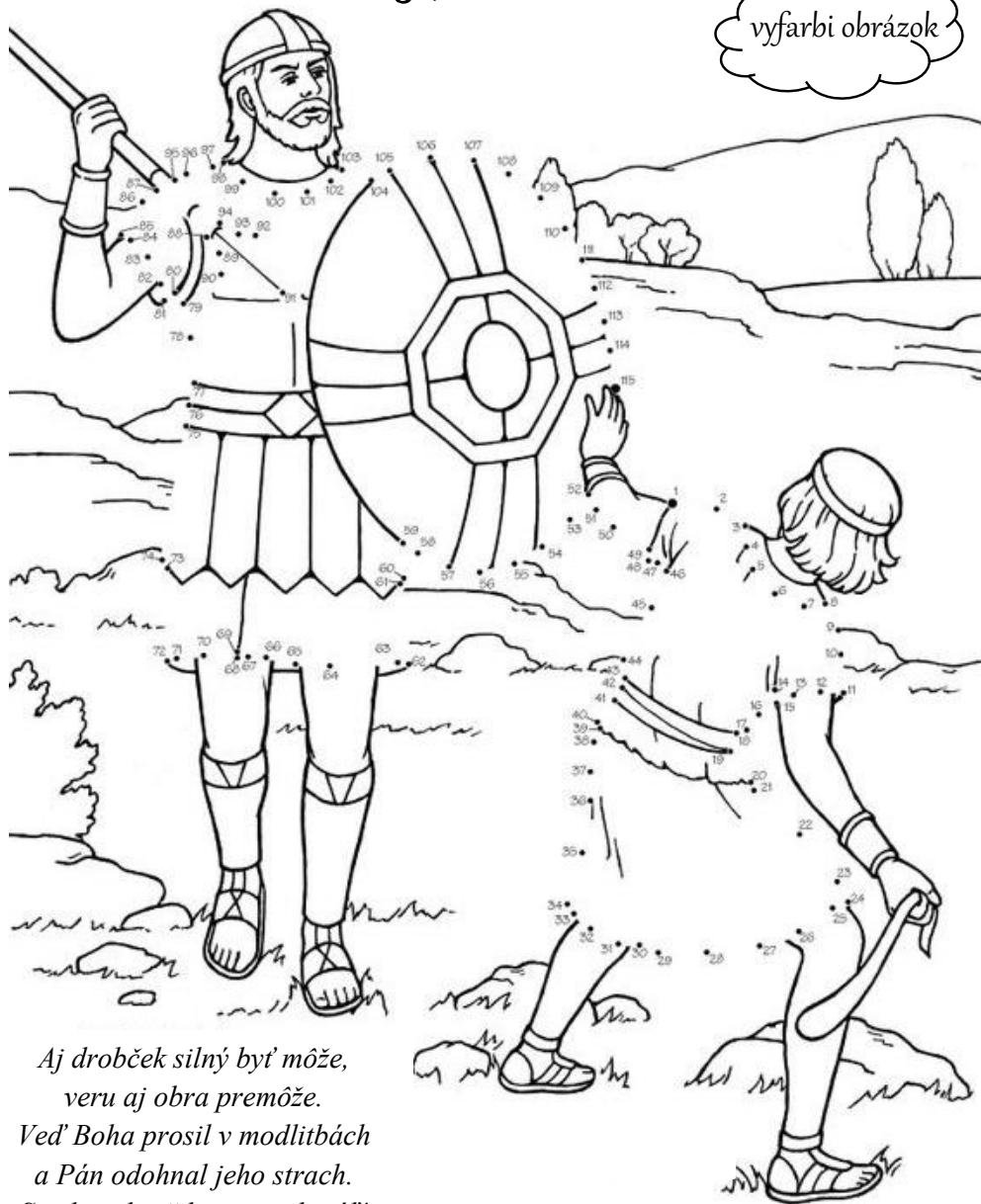
P p

SLOVNÍČEK

SLOVO	VÝSLOVNOSŤ	VÝZNAM
рѣбъ	ráb	sluha, otrok, nevoľník
распѣтїе	raspját'ije	ukrižovanie
рїза	rıza	plášť, odev
рѣно	runó	srst', koža, pokosená tráva, lúka
рыдѣнїе	rydáňije	pláč, nariekanie, nárek
рѣса	rjása	vrchný odev duchovných a mníchov

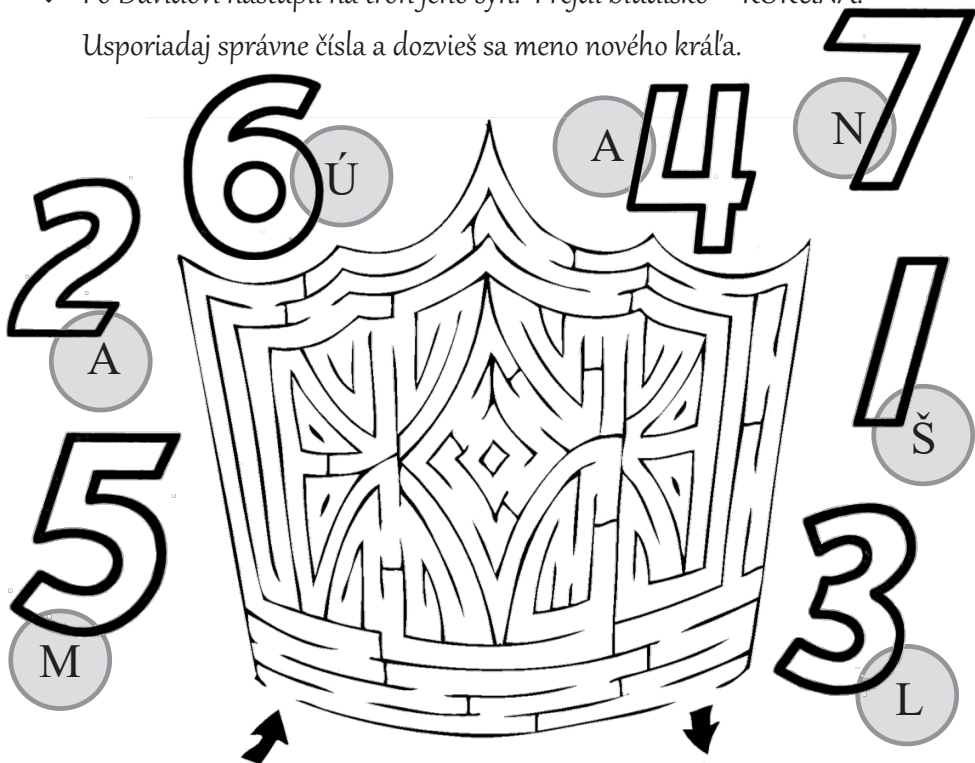
úlohy pre škôlkarov

vyfarbi obrázok

Aj drobný silný byť môže,
veru aj obra premôže.
Veď Boha prosil v modlitbách
a Pán odohnal jeho strach.
Smelo vykročil, zamieril, páť!
A stal sa z neho skutočný kráľ.
Ešte ten príbeh nepoznáš?
Je to _____ A _____.

- ❖ Po Dávidovi nastúpil na trón jeho syn. Prejdi bludisko – KORUNA.
Usporiadaj správne čísla a dozvieš sa meno nového kráľa.

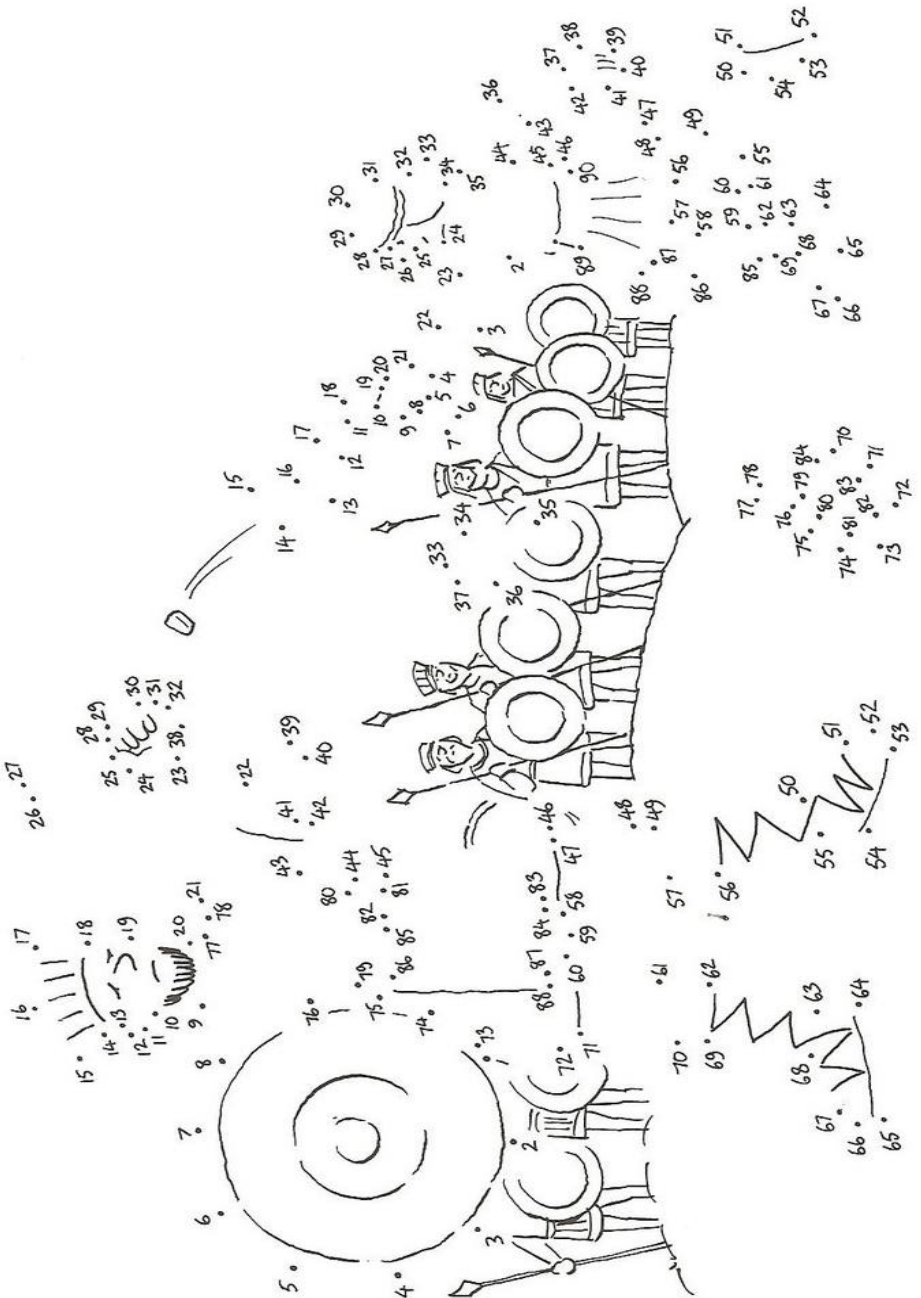
- ❖ Kráľovná zo Šéby počula o Šalamúnovej múdrosti a priniesla mu vzácne dary. Nájdi 10 rozdielov medzi obrázkami a zakrúžkuj ich.

Úlohy pre školákov

❖ Ako porazil Dávid obrovského Goliáša?

Odpoveď nájdeš v Biblii (1 Samuel 17: 1-58).

Šalamún je ešte veľmi mladý, keď sa stáva kráľom. Miluje Boha a riadi sa múdrymi radami, ktoré mu dal jeho otec Dávid. Bohu sa Šalamún páči, a tak mu raz v noci hovorí vo sne: „Šalamún, čo ti mám dať?“ Nato Šalamún odpovedá: „Môj Bože, som ešte veľmi mladý a neviem vládnuť. Daj mi preto _____.“

Ako vyriešil Šalamún spor dvoch žien o dieťa?

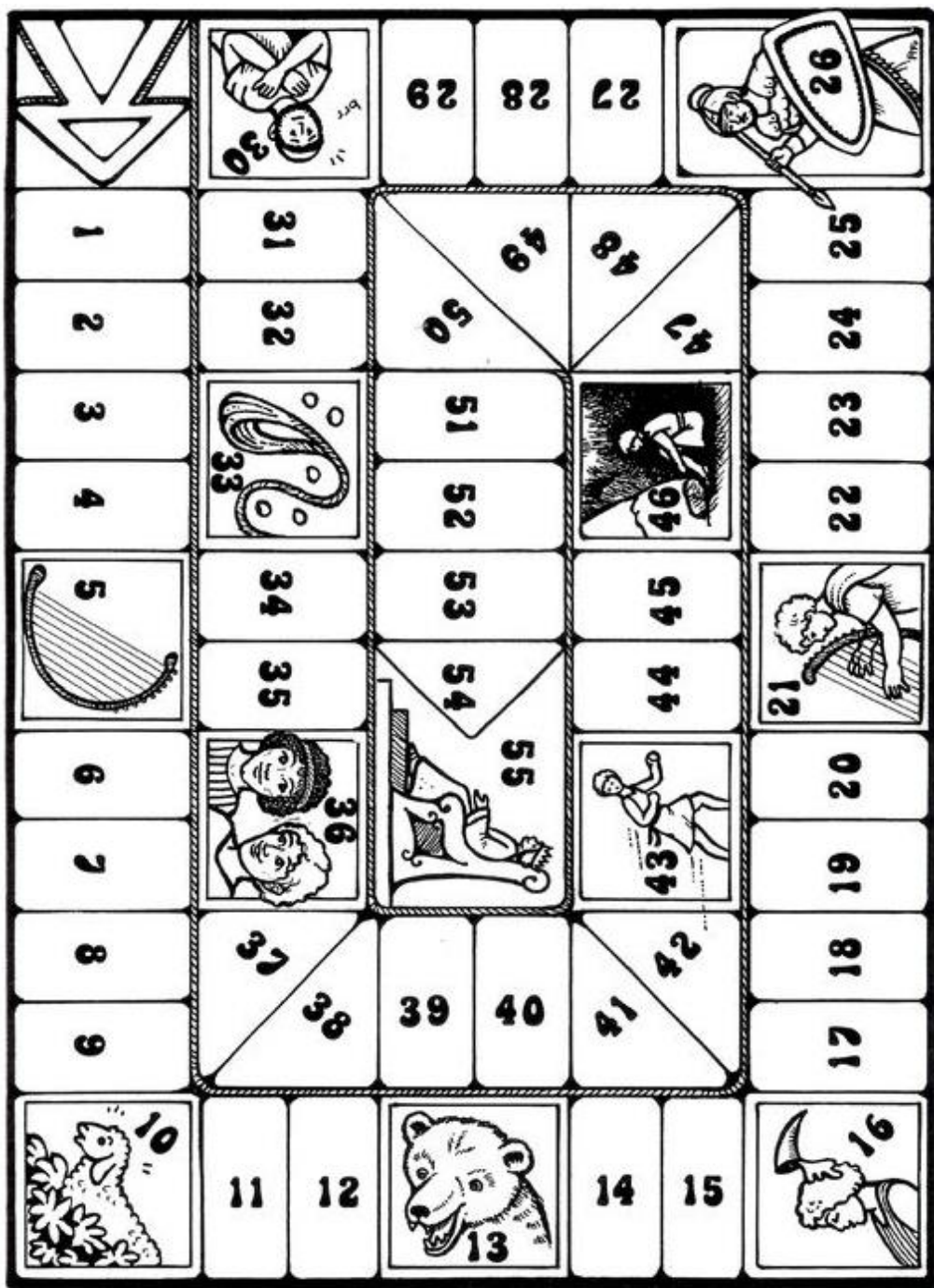
Š	A	L	A	M	Ú	N	L	O	M
D	Á	Ú	V	IE	R	A	E	D	P
Á	N	I	A	L	I	S	A	V	A
V	E	D	L	U	A	S	R	A	S
I	B	O	J	O	R	O	Z	H	T
D	O	B	O	H	G	S	I	A	IE
K	Í	N	V	O	J	O	B	Ť	R

SAUL, BOH, PASTIER, ŠALAMÚN, DÁVID, GOLIÁŠ, BOJOVNÍK, VIERA, ODVAHA, BOJ, IZRAEL, NEBO, SILA

PRAVIDLÁ HRY: Tvojou úlohou je dostať sa na číslo 55 a splniť pri tom úlohy, ktoré ťa čakajú. Budeš potrebovať hraciu kocku a figúrky. Ak sa tvoj panáčik postaví na nepárne číslo, musíš splniť jednu z týchto úloh: 5 drepov, 5 klíkov, 5 výskokov, 5 brušákov, 5 kačakov, 5 žabakov, 5 výskokov na pravej / ľavej nohe, 5 predklonov ku špičkám. Ak budeš stáť na párnom čísle vyber si jednu z týchto úloh: mostík, sviečka, stojka, kotrmelec vpred / vzad, mlynské kolo, placka, šnúra, rozštep. Ak sa dostaneš na obrázok, urob nasledovné:

5. Dávid hral často na svojej harfe a spieval piesne. Zaspievaj nám aj ty nejakú pieseň.
10. Keď Dávid zbadal ovečku uviaznutú v krikoch, išiel ju vyslobodiť. Postav sa na číslo 15.
13. Brrr ... medveď sa snaží chytiť ovečky. Našťastie ho Dávid prehol! Môžeš hádzať znova.
16. Boh chce, aby sa Dávid stal neskôr kráľom Izraela. Preto prorok Samuel pomazal Dávda olejom. Šesť Dávidových bratov ich sleduje. Môžeš sa posunúť o šesť políčok dopredu.
21. Dávid je v paláci. Hrá na svojej harfe pre kráľa Saula. Dokážeš napodobniť zvuk harfy? Ak áno, potom sa môžeš presunúť o tri políčka dopredu.
26. Goliáš zakričal: „Kto sa so mnou odváži bojovať?“ Ludia pred ním utekajú. Vráť sa na políčko 20.
30. Každý sa triasol od strachu pred Goliášom a nikto sa s ním neodvážil bojovať. Hoď kockou, ak padne šestka, môžeš pokračovať v hre.
33. Dávid hľadá päť kameňov pre svoje kyvadlo. Vrhá kameň na Goliáša a ... obor padá na zem. Hádz päťkrát kockou. Zakaždým, keď hodíš päť, môžeš sa posunúť o päť políčok dopredu.
36. Jonatan a Dávid sú blízki priatelia. Navzajom si pomáhajú! Postav sa na políčko vedľa priateľa, ktorý je pred tebou. Ak si prvý, nech sa k tebe postaví priateľ, ktorý je najbližšie za tebou.
43. Kráľ Saul chce Dávidovi ublížiť. Preto musí Dávid utekať. Vráť sa o šesť políčok dozadu.
46. Dávid sa skrýva pred kráľom Saulom v jaskyni. Z jaskyne vychádza vtedy, keď mu niekto povie, že je to bezpečné. Počkaj jedno kolo. Potom môžeš pokračovať v hre.
50. Dávid je kráľ Izraela. Hurá! Si v celi.

V septembrovej Istine vám prinášame rozhovor s našou aktívnou mládežníčkou, ktorá bola členkou Bratstva ešte nie tak dávno. Ja osobne sa veľmi teším, že pokračuje aj naďalej v aktívnej práci pre Cirkev, že nás v Anglicku reprezentuje a verím, že jej k tomu Bratstvo dalo tie najlepšie základy.

1. Na úvod Ťa požiadam, aby si sa nám v krátkosti predstavila.

Volám sa Tatiana Vasiliou. Čitatelia Istiny ma pravdepodobne budú poznať pod menom Tatiana Mihaličová. Čo sa týka Istiny, moja činnosť s ňou bola spätá vo viacerých smeroch. Pracovala som ako pokladníčka Istiny a "otravovala" našich svjaščenikov kade tade takmer 5 rokov :-). Tiež som do Istiny prispievala pravidelnou rubrikou Cirkevno-slovenského jazyka pre deti.

2. Ako si spomínaš na študentské roky a čas strávený v Bratstve?

Keďže pochádzam z Medzilaboriec, patrila som do PCO v Medzilaborciach. Spievala som v Zbore sv. ap. Andreja Prvozvanného s mládežníkmi z Medzilaboriec a okolia, a tiež v Prešovskom zbore PBF. Študovala som manažment turizmu a hotelierstva na fakulte manažmentu v Prešove a externou formou aj pravoslávnu teológiu na PBF. Moja diplomová práca na PBF bola venovaná životu a činnosti o. Michala Hrustiča, môjho starého otca, ktorému patrí významné miesto v mojom živote. Počas celého štúdia som bývala na seminári, okrem jedného semestra stráveného v Rumunsku v meste Brašov na fakulte ekonómie v rámci programu Erasmus.

Od detstva som bola súčasťou BPM na Slovensku. Boli to krásne roky, počas ktorých som spoznala veľa úžasných ľudí, s ktorými som v kontakte doteraz. V mojej pamäti zostávajú predovšetkým púte, duchovné stretnutia a besedy, dni detí, koledovanie, koncerty so zborní, výlety doma i v zahraničí, opekačky, letné tábory v Medved'om a Uličí, prednes duchovnej poézie a prózy v Medzilaborciach a mnoho iného. Neskôr k tomu všetkému pribudli aj svadby, krstiny a predovšetkým celoživotní priatelia v Christu, za čo som Bohu veľmi vďačná. Hoci som toho precestovala už pomerne veľa, moje srdcové miesta budú stále Ladomirová spojená s púťou a monastier v poľských Turkowiciach a jeho sestry. Tam sa mi dostalo od Boha a Matky Božej Turkowickej veľkej milosti vo forme uzdravenia z nevyliciteľnej formy artritídy, ktorou som trpela celých 5 rokov. Sláva Bohu za to, že pomáha nám nedôstojným!

3. Kde v súčasnosti žiješ?

V súčasnosti žijem v Anglicku, v blízkosti Birminghamu. Do Spojeného kráľovstva som sa dostala hneď po skončení vysokej školy, po ktorom som sa rozhodla pre štúdium anglického jazyka v jednej zo súkromných škôl v Birminghame. S manželom sme sa spoznali práve počas tohto obdobia v pravoslávnom chráme vo Walsalle pri Birminghame. Manžel má cyperské korene. Máme dve dcéry Annu a Jelisavetu (Elizabeth). Doma sa medzi sebou rozprávame tromi jazykmi: slovensky, grécky a anglicky. Naše dcéry s tým nemajú vôbec problém, resp. je to skôr výhoda.

Pravoslávie v Anglicku: Mnohí na Slovensku možno ani netušia, že Pravoslávie v Anglicku skutočne žije. Je to do istej miery spôsobené aj tým, že tu žije veľa prisťahovalcov z iných krajín. Tak ako si tieto národy prinášajú jazyk, kultúru a tradície, tak prinášajú aj vieru. Podobne ako v Amerike, hoci v menšej miere, máme tu množstvo chrámov, nielen vo veľkých mestách.

4. Predstav nám miesto, kde žiješ a chrám, ktorý navštevuješ.

Birmingham je veľké mesto. Nachádza sa tu niekoľko chrámov: srbský, rumunský, dva grécke a náš chrám na čele s o. Johnom, ktorý patrí pod Ekumenický Konštantinopolský patriarchát. O. John je Angličan a slúži viacerými jazykmi, podľa prítomnosti veriacich. Náš chrám je zasvätený sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky. Budova ako taká patrila kedysi anglikánskej cirkvi. O. John najprv slúžil ako diakon 3 roky v gréckom chráme a 8 rokov v srbskom. Keď bol v roku 2000 vysvätený na kňaza, odkúpili prázdny anglikánsky kostol, ktorý postupne rekonštruujú až dodnes. Momentálne sa robí nová knižnica, ktorá bude zároveň slúžiť pre nedelňú školu. Stojí za zmienku spomenúť, že v Anglicku je cirkev oddelená od štátu, a teda kňazi musia aj normálne pracovať, čo je veľmi náročné aj časovo, fyzicky aj psychicky.

5. Ako vyzerá život vo vašej cirkevnej obci?

Niektoré národy tu majú len prenajaté priestory ako napr. Rusi alebo Gruzínci a slúžia nepravidelne. Avšak celkovo v Anglicku je veľké množstvo ruských chrámov. Len

v "našom" chráme by ste sa dorozumeli vyše 20 jazykmi. V prevažnej miere sú Rumuni, Cyperčania, Gréci a Angličania, no nájdete tu aj zástupcov krajín ako Rusko, Ukrajina, Francúzsko, Írsko, Škótsko, Gruzínsko, Litva, Lotyšsko, Estónsko, Arménsko, Bulharsko, Poľsko, Maďarsko, Srí-Lanka, Nigéria, Etiópia, Libanon, Austrália, samozrejme Slovensko :-)) a mnoho iných. Každú nedeľu sa napríklad "Otče Náš" hovorí minimálne 6 cirkevnými jazykmi. V každom chráme sa však slúži aj v anglickom jazyku.

Okrem iného, veľa rodín je "miešaných" tak ako naša. Nezáleží však na jazyku, a tým pádom sme všetci ako veľká pravoslávna rodina. Hlavne v zahraničí si človek presne toto uvedomí. Doslova ako rodina aj na farnosti fungujeme. Trávime spolu čas nielen v chráme, ale aj mimo neho. Oslavujeme spolu narodeniny detí, navštevujeme sa, pomáhame si ako je to možné a pod.

V našej cirkevnej obci vedíme pomerne aktívny život. Nie všetci sme z blízka. Množstvo veriacich dochádza do chrámu aj hodinu. Predovšetkým nedeľu sa teda snažíme využiť a byť spolu čo najintenzívnejšie. Každú nedeľu po liturgii máme pohostenie, ktoré pripravuje pravidelne skupina podľa rozpisu. Ja mám na starosti nedeľnú školu. Prebieha formou domácej prípravy, keď vopred rodičom pošlem email s pripraveným textom (nedeľné Evanjelium a podľa sviatku alebo svätého), ktorý si deti doma vopred s rodičmi naštudujú. Potom sa v nedeľu o téme rozprávame, teda namiesto pasívneho počúvania, sa deti aktívne zapájajú, hovoria svoje myšlienky a diskutujú. Toto všetko vychádza hlavne z myšlienky, že základná katechéza má byť z domu a my sme len nápomocní v tomto smere. Často robievame aj rôzne aktivity, ako napríklad výroba drevených krížikov, ozdobovanie koliva, hry a súťaže. Tiež pravidelne organizujeme deň sv. Nikola-

ja, koledovanie, športové dni, opekačky, stanovačky, deti zapájame do činností okolo chrámu a pod. Chrám navštevuje v nedeľu okolo 200/300 veriacich. Na Paschu vyše 2000. Vedľa chrámu máme budovu, kde o. John okrem iného, umožnil štúdium Pravoslávnej teológie externou formou. Dá sa tak získať certifikát, až diplom. Vyučoval tu aj biskup Kallistos z Oxfordu a mnohí iní známi teológovia z celého sveta.

O rozvoj Pravoslávia v Anglicku sa významne podujal o. Sofronij Sakharov (duchovné dieťa a autor životopisu sv. Siluana Atoského), ktorý založil monastier sv. Jána Krstiteľa v Essexu. Monastier je v Anglicku pre pravoslávnych veriacich hlavným centrom. Tiež ho pravidelne navštevujeme a máme tam svojho duchovného otca. Monastier je známy po celom svete, je sídlom života veľkých duchovných osobností (duchovných detí o. Sofronija, a teda duchovných vnúčat sv. Siluana Atoského), vydávaním množstva kníh, z ktorých spomeniem knihy o výchove detí od sestry Magdalény a iné. Monastier je raritou v tom, že má aj mužskú aj ženskú časť, ktoré sú oddelené cestou.

SYNDESMOS funguje aj v Anglicku. Naše deti sú ešte príliš malé, ale pár bývalých mládežníkov sa rozhodlo, že založí skupinu pre tzv. mladomanželov a rodiny s malými deťmi, ktorej sme súčasťou. Takže fungujeme ako veľká skupina zložená z rodín a dvojíc z celého Anglicka, ktorí sa poznajú predovšetkým z monastiera. Pravidelne sa stretávame počas víkendou na vidieku, v monastieri alebo v nejakom meste a máme tu spojené s duchovnými besedami, prednáškami na tému manželstvo alebo rodina a slúžením. Niečo podobné by bolo určite veľkou pomocou aj na Slovensku.

6. Máš nejaký odkaz pre čitateľov a mládežníkov?

Pravoslávie neznamená len dve/tri krajiny na svete a nutnosť opakovania ich spôsobu života. Pravoslávie je a žije aj v Anglicku, Amerike či Japonsku, Austrálii, Sierra Leone, alebo aj na Aljaške a mnohých iných miestach bez rozdielu jazyka, spôsobu obliekania alebo oslavy sviatku o 13 dní skôr či neskôr... Anglicko má pestrú minulosť a množstvo pravoslávnych svätých s ním spojených. Spomeniem napríklad sv. Chada, sv. Hildu, sv. Seda, sv. Patrika, sv. Wilfrids, sv. Frideswide, zakladateľku monastiera v Oxforde, priestorov dnešnej svetoznámej univerzity, sv. Melangel a jej zázrak spojený s poľným králikom a novodobých svätých, ktorí tu pôsobili ako napríklad sv. Nikolaj Veli-mirovič a mnoho ďalších, ktorých vám priblížim podrobne nabudúce :-). V neposlednom rade spomeniem aj kráľovskú rodinu, pretože možno nie každý tuší, že kráľovná Alžbeta (Elizabeth v angl.) je praprastarou neterou sv. Jelisavety (Elizabeth v angl.), novej ruskej mučeníčky, keďže jej stará mama bola anglická kráľovná Viktória. Po zničení monastiera sv. Marty a Márie založeného sv. Jelisavetou v Moskve, to bol práve princ Charles, kto dotoval jeho znovupostavenie pred pár rokmi.

Narodenie Isusa Christa

Narodenie Isusa Christa (Roždestvo Isusa Christa) je jeden z dvanástich sviatkov liturgického roka. Ikona tohto sviatku vychádza z evanjelií (Mt 1,18-25; Lk 2, 4-20), ale aj z apokryfov. Na prvotných ikonách, ktoré sa našli v katakombách sa zobrazoval len novorodený mládenec Isus, pastier, vól a somár. Až po Efezskom koncile sa pridala na ikonu Mária, kedy jej bol

priznané nazývať ju Bohorodičkou. Pôvodné jednoduché zobrazovanie udalosti na ikone narodenia Christa časom dostáva rozšírený rozmer. Pod vplyvom apokryfných evanjelií na ikonu pribúdala celý rad výjavov, napr. kúpanie dieťaťa, Jozef v rozhovore so starým pastierom, zvestovanie pastierom, či príchod troch mudrcov. V pobyzanskej dobe pribudli ďalšie výjavy, napr. vraždenie neviniatok, či ukrývajúca sa Alžbeta s malým Jánom.

V strede ikony je Bohorodička v jaskyni (alebo pred ňou), ležiaca na červenej poduške položenej na zemi, ktorá pripomína predĺžený vankúš, aký bol v minulosti plnený slamou alebo ovčou vlnou. Červená farba je odrazom vladárstva. Bohorodička môže byť s Jozefom pred jasličkami, držiac mládenca na rukách, alebo ho ukladať do jasličiek, zobrazujúc tým svoje panenstvo a to, že aj po pôrode je stále pannou, ktorou bola pred pôrodom. Môže byť tiež zobrazená ako leží vysilená na boku a rukou si podopiera sklonenú hlavu. Máva vážny výraz tváre s predtuchou tragického konca svojho syna.

Jasličky, v ktorých leží dieťaťko môžu mať podobu kamenného sarkofágu, ako predzvesť jeho utrpenia a uloženie jeho tela do hrobu, tak isto ako plienky, v ktorých je povitý, sú symbolom pohrebného plátna, do ktorého bolo zabalené telo mŕtveho Isusa Christa. Pred jasličkami je nakreslený somár a tým sú vyplnené slová starozákonného proroka Izajáša: „Vól pozná svojho gazdu i osol jasle svojho pána; Izrael nepozná, môj ľud nechce chápať“ (Iz 1,3). Zvieratá na ikone hovoria o tom, že radosť z narodenia Spasiteľa nemali len ľudia, ale aj všetko živé stvorenie na svete.

Vedľa jaskyne sú zobrazení anjeli, ktorí sa klaňajú narodenému Christovi, alebo ako sa zjavujú pastierom, ktorí sa prví dozvedeli o narodení Mesiáša. Jeden z anjelov zvestuje radostnú správu, a druhý im

ukazuje, ktorým smerom je miesto narodenia, hovoriac im: „Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, lebo narodil sa Vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Christos“ (Lk 2, 10-12). Na niektorých ikonách môžeme vidieť pastierov ako sa klaňajú dieťaťu a jeden z nich hrá na píšťale. Toto hranie na píšťalke môžeme vyložiť aj takto: ako anjelské chóry oslavujú narodenie Christa na nebesiach, tak ľudský rod oslavuje hudbou narodenie na zemi.

Na druhej strane jaskyne oproti pastierom vidíme troch jazdcov na koni alebo tri prichádzajúce postavy, ktoré sa nechávajú viesť anjelom a približujú sa k jaskyni. V obraze anjela spoznávame archanjela Gabriela. Spomínané postavy môžu byť traja mudrci, či kráľi z východu - Melichár, Gašpár a Baltazár. V evanjeliách píše len to, že prišli z východu, ale z apokryfov sa dozvedáme, že ich príchod súvisel s hviezdou, ktorá zvestovala veľkú udalosť. Prišli aby sa poklonili Mesiášovi a priniesli mu dary: zlato ako kráľovi - vládcovi, kadidlo ako Bohu a myrhu ako najvyššiemu kňazovi a učiteľovi (niekedy sa spomína aj myro ako „nesmrteľnému“). Podľa západného umenia traja mudrci symbolizujú aj tri

kontinenty, čo predstavuje to, že všetky národy sa prišli pokloniť novorodenému Spasiteľovi, preto môže mať jeden z nich čiernu pleť (symbolizuje Afriku).

Nad jaskyňou je tradične zobrazená hviezda, ktorá ožaruje Christa. Jednou z hypotéz je, že tá hviezda je samotný Isus Christos „...Ja som koreň a rod Dávidov, jasná hviezda ranná.“ (Zjv 22,16).

V dolnej časti ikony sedí zamyslený Jozef Obručník. V jeho blízkosti stojí škarredý starec, symbolizujúci Satana, ktorý nemilosrdne pokúša Jozefa myšlienkami o počatí a narodení Christa. Neďaleko Jozefa sa nachádzajú ženy - babice, ktoré prišli umyť novorodeného mládenca. Informácie o tom nenachádzame vo svätom Evanjeliu ani v apokryfoch. Na ikonu sa to dostalo „vypožičaním“ z antického umenia. Bolo potrebné, aby Christovo narodenie bolo do istej miery „čisté“, tak ako aj jeho počatie, preto nepotreboval kúpeľ, lebo On bol ten, ktorý prišiel aby očistil svet od prvorodeného hriechu. Na druhej strane tým, že prijal na seba ľudskú podobu, prijal tiež na seba aj všetko to, čo sa spája s narodením dieťaťa, čiže aj potrebu kúpeľa po narodení. Jedna zo žien je zobrazená ako drží Christa v nádobe na kúpanie, alebo ho drží na rukách a rukou skúša teplotu vody. Druhá žena prilieva z džbánu alebo kalicha vodu, pričom môže mať v rukách aj ručník, čo hovorí o tom, že voda v džbáne bola vriaca.

Na niektorých ikonách narodenia Isusa Christa vidíme Presvätú Bohorodičku ako kľáči na kolenách pri jasičkách svojho syna, čo nám pripomína jej budúcu úlohu ako „zástupníčky - orodovníčky“ za nás pred Christom.

Zdroj:

JOVANOVIĆ, Z.M.: Azbučnik pravoslavne ikonografije i graditeljstva. Dina, 2002.
LAZAREV, V.N.: Andrej Rublev i jeho škola. 1981, Vyšehrad.

Spracovala: Ľubomíra Kosová

Výchova mládeže v súčasnej spoločnosti

Výchova v Cirkvi neznamená viesť ľudí k určitým ideám, či ideálom, ale k láske k Hospodu nášmu Iisusu Christu. Spočíva v tom, že sa človek učí ľúbiť Christa, čo je hlavným cieľom Cirkvi. Dokonalosťou je láska, ktorá pretrvá na večné veky, hoci i viera a nádej zaniknú v posledný deň, láska pretrvá. Christos je Učiteľom každého človeka. Učíme sa z Christovho života, zo slov Christových, no hlavne sa učíme cez skúsenosť Božskej lásky vo svojom vnútri. Táto skúsenosť je natoľko silná, že víťazí nad ostatnými podobami lásky k svetu. Mladých ľudí je dnes potrebné naučiť ľúbiť Christa, vediac že Cirkev nám Ho daruje, pričom nám Ho svet nedokáže dať.

Láska nepozná hranice. Keď ľúbiš Boha, nepoznáš hranice. Tak ako keď ľúbiš človeka – chceš byť s ním a vtedy je vari možné ohraničovať túto lásku? Láska to je oheň horiaci v srdci človeka. Nemôže byť ohraničená, nepodlieha logike, ale pôsobí sama o sebe, pretože pôsobí v srdci človeka a nie v jeho rozume. Cirkev učí a vyzýva človeka ľúbiť Christa viac než čokoľvek na tomto svete. V minulosti bolo v cirkvi mnoho detí,

no po dovŕšení určitého veku – 14, 15, 18 sa deti postupne z Cirkvi vytrácali. Kde nastala chyba? Bolo to kvôli slabostiam, pokušeniam, no i chybou Cirkvi - ľudí v Cirkvi. Spočívala v tom, že sme nepochopili to, že deťom je potrebné približovať Christovu lásku. Učili sme ich evanjeliovým pravdám: byť dobrými, ľúbiť ľudí, dávať milodary, ale o láske Christovej sme im nehovorili. Nevedeli sme o Božej láske, nevedeli sme, čo znamená ľúbiť Christa. Hlavne z tohto dôvodu ľudia nepovažovali

za dôležité naučiť sa postiť, modliť sa na bdeniach, pričaščať sa, spovedať, čítať životy svätých. Teraz vidíme mladých ľudí v Cirkvi, vidíme že ľúbia Boha a prichádzajú do chrámu z iných dôvodov a kôli iným potrebám. Keď ľúbia Boha, otvárajú vo svojom vnútri skúsenosť Jeho lásky. A i keď je človek zranený hriechom, sila Christovej lásky utešuje jeho srdce. On vie, že sa nespasí svojimi silami, ale Božou láskou, Božím milosrdenstvom, Božou milosťou a Christovou obeťou za nás na kríži.

V živote svätého veľkomučeníka Georgija sa píše, že okrem množstva strašných mučení, ktoré pretrpel, ho poslali na ešte horšie. Ľudia sa zišli na štadióne, kde prebiehali konské dostihy. Na mučenie pripravili železné topánky s klincami, ktoré rozpálili v ohni a obuli ich na nohy svätému. Potom ho priviazali zozadu za kone, ktoré bežali po hypodrome. Rozliehal sa krik ľudí, nezaujúcich Boha. Svätý veľkomučeník prijímal všetko s radosťou a hovoril si pre seba: „Bež Georgij, aby si bol dôstojným zjednotiť sa s Hospodinom“. Všetci vieme, že keď máme v topánke čo i len kamienok, je nám príťažko prejsť kúsok cesty a nie ešte to, aby to boli topánky s klincami v rozpálenom železe. Akého ducha mali svätí! Svätý veľkomučeník nevidel pred sebou ani kone, ani kričiaci dav, nevidel ľudské zlo - len Christa a práve kvôli Nemu bežal. V jeho srdci horel oheň omnoho silnejší ako oheň topánok a v jeho srdci horela láska Christova odolávajúca všetky ťažkosti. Ten, kto neprestajne vidí Christa pred sebou, sa nesklame, nestratí sa, nezablúdi a oheň horiaci v jeho srdci nezhasne. Naším cieľom je teda ľúbiť Christa a pochopiť, že Christos je Ten, ktorý nás ľúbil omnoho skôr.

Zdroj: Metropolita Afanasij Limasolskij: *Otkrytoje serdce Cerkvi*
Spracovala: Eva Kahancová

Rozum

„*My však máme myseľ Christovu!*“ (1Kor 2, 16) - to sú slová apoštola Pavla. Fráza vytvára dojem, že môžeme mať aj inú myseľ, teda (roz)um („*Mý že úm Christóv ímamy*“). Skutočne rozlišujeme tri spôsoby fungovania mysle, alebo povedzme, tri „typy rozumu“.

Prvým typom je „intuitívny typ“, ktorý môžeme vidieť aj u živočíchov, a ktorý prevláda u duchovne nerozvinutých ľudí alebo u divokých kmeňov. Myseľ takýchto ľudí je zacielená výlučne na to, ako prežiť a ako uspokojiť potreby svojho tela. Takýto typ môže byť veľmi rozvinutý. Potom tomu hovoria vynaliezavosť, preffikanosť, a pod. Ale ani na najvyššom stupni tento typ neprispieva k zušľachtovaniu človeka. Ak je u človeka prítomný iba tento typ mysle, nelíši sa od zvierat a šliape po svojej dôstojnosti. Všetka myseľ je sústredená na to, aby človek prežil, premýšľa len o jedle, oblečení, pohodlí... Tento typ mysle Boh vložil do sveta živočíchov ako prostriedok samoobrany a starostlivosti o vlastný život.

Druhý typ rozumu je „typ logiky a vedy“. Tento už u zvierat nenájdeme. S pomocou takéhoto myslenia sa rozvíja veda, napredujú technológie, vytvárajú sa vedecké teórie a filozofické systémy. Človeku je daný Bohom na to, aby mohol pozorovať a skúmať Jeho dielo. Jeho funkciou je tiež uľahčenie ľudského života, nakoľko človek nemá takú výdrž ako niektoré zvieratá. Ľudstvo je týmto typom okúzlené, je naň pyšné a domnieva sa v akomsi poblúznení, že ho niekedy privedie k šťastiu, až nesmrteľnosti.

Kým „intuitívny rozum“ je charakteristický pre všetkých ľudí, používanie a rozvíjanie logického a vedeckého myslenia je vlastný už menšiemu okruhu ľudí. Napriek tomu ani tento typ nie je hlavným darom od Boha. Je nedokonalý, o čom svedčí napríklad filozofia, ktorá pozostáva z množstva neustále sa meniacich a protirečivých systémov a teórií. Okrem toho má ľudská logika aj svoje nedostatky, nakoľko vytrénovaný sofista môže úspešne argumentovať v prospech tézy aj antitézy. Požívajúc len tento typ mysle sa ľudstvo môže dostať iba na úroveň civilizovaných živočíchov, zabíjajúcich jeden druhého pomocou veľmi dobre technicky rozvinutých spôsobov a prostriedkov.

Hlavným a najcennejším darom pre ľudstvo je tretí typ rozumu – nazvime ho pre tento účel „blahodatný rozum“. Ako píše metropolita Benjamín: „*Duša má svoj, hlbší rozum – skutočný rozum, intuíciu, vnútorné vnímanie pravdy.*“

S pomocou „blahodätného rozumu“ a viery môžeme pochopiť existenciu Boha – Stvoriteľa sveta, Jeho nepochopiteľnú pre rozum *premúdrost*, spojenie sveta s *Božestvom*, *prómysel* a lásku Boha k Svojmu dielu, celistvosť všetkých zákonov prírody a logiku udalostí v osudoch celého ľudstva, národov a jednotlivých osôb. Jedine „blahodatným rozumom“ môžeme v určitej miere pochopiť, či precítiť harmóniu sveta a neopísateľnú krásu Samotného Božstva a vyrovnáť sa vo vnútri so všetkými zdanlivými protirečeniami a abnormálnosťami, pri ktorých je bezmocný „rozum logiky a vedy“.

Ikona – Okno do večnosti

Informácie o knihe:

názov: Ikona - Okno do večnosti

autor: Jana Baudišová

jazyk: český

vazba: pevná

vydavateľstvo: Pavel Mervart

rok vydania: 2019

počet strán: 544

cena: 17-22€

Kniha Ikona – Okno do večnosti obsahuje dve vrcholná diela pravoslavné ikonologie poslednej čtvrtiny 20. storočia: Teologie ikony pravoslavné Cirkve L. A. Uspenského a stať mnicha Nikolaje (Sacharova) O príčinách ikonoboreckých sporů podľa traktátů ctihodného Jana Damaškého. Jejich spoločným znakom je hlboký vhlad do tématu ikony a jejého historického a teologického pozadia založený na dôkladnom studiu děl svätých cirkvených Otců a ďalších dobových literárnych pramenů. Kniha je pri vši hĺbke své erudovanosti čtivá a českému čtenáři prináša poznání o světe pravoslavných ikon a pravoslavné teologie, jež jsou zatím u nás téměř neprozkoumanými oblastmi lidské kultury a zbožnosti. Její ilustrace představují nejlepší diela pravoslavné ikonografie a seznamují čtenáře i s českou pravoslavnou ikonou.

Spracovala: m. Jana Gubová

Kto vystihne veľkosť dobrodenia, ktoré nám podáva Hospodin náš Iisus Christos v Tajine Eucharistie? Nikto – dokonca ani rad anjelský. Pretože toto dobrodenie je bezhraničné a neobsiahnutelné, tak, ako Samotný Boh, Jeho dobrota, múdrosť a všemocnosť. Aká láska k nám hriešnym sa každý deň preukazuje počas Liturgie! Aká blízkosť Božia! Naozaj, On je tu na oltári každodenne, skutočne, celým Božstvom i človečenstvom sa podáva a je prijímaný veriacimi, alebo sa prináša domov k veriacim a kňaz podáva chorým. Aký zvláštny vzťah, zmiešanie Božstva s našim padlým, hriešnym a nemocným človečenstvom – ale nie s hriechom, lebo ten je spálený ohňom milosti. A ako sa k tomu stavajú kresťania? Väčšinou s chladnosťou, nevšímavosťou, ľahostajnosťou. Prijímajú Sväté Tajiny zriedka, akoby z nevyhnutnosti a zo zvyku – raz ročne. Sami seba ponechávajú mimo Božej pomoci, mimo životodarných Darov Božích. A preto niet skutočného života v pravoslávnych kresťanoch, niet života v Duchu. A preto sa rozmnožili biedy a nešťastia, preto sa proti človeku postavila i voda, oheň, vietor a smrť.

Svätý Ján Kronštadský

Мысли о богослужении православной церкви. Из дневника о. Иоанна Кронштадтского

Modlitby k svätým pri chorobách detičiek

- k sv. Juliánu Kenomanijskomu (Šimon Malomocný Mk 14, 3)
- k pr. Simeonu Bohoprijimcu
- k mč. Paraskeve Pjatnice
- k sv. Stilianu

K pr. Simeonu Bohoprijimcu:

O, velikij uhodniče Božij Bohoprijimče Simeone! Predstoja prestolu velikaho Carja i Boha našeho Īisusa Christa, velije derznovenije imaši k Nemu, vo objatijich tvojich našeho radi spasenija nositisja izvolivšemu. K tebi ubo, jako k mnohomoščnomu predstatelú i kripkomu o nas molitveniku, pribihajem my, hrišnyji i nedostojnyji. Moli blahosť Jeho, jako da otvratit ot nas hřiv svoj, pravedno po dilom našim na ny dvižimyj, i prizriv bezčislennaja prehrišenija naša, obratit nas na puť pokajanija i na steze zapovidej svojich utverdit nas. Ohradi molitvami tvojmi v miri život naš, i vo vsim blahom blahoje pospišenije isprosi, vsja jaže k životu i blahočestiju potrebnaja nam daruja. Jakože drevle velikij novohrad javlenijem čudotvorenyja ikony tvojeja ot hubitelstva smertnaho izbavil jesi, tako i nyní nas i vsja hrady i vesí strany našeja ot vsjakich napastej i bid i naprasnyja smerti predstateľstvom tvojim izbavi, i ot vsich vrah vidimych i nevidimych pokrovom tvojim zaščiti. Jako da tichoje i bezmolvnoje žitije poživem vo vsjakom blahočestiji i čistote i, tako v miri vremennoje sije žitije prišedše, v vičný dostihnem pokoj, idiže spodobimsja nebesnaho carstvija Christa Boha našeho, Jemu že vsjakaja slava podobajet so Otcem i Presvjatym Jeho Duchom, nyři i prisno, i vo viki vikov. Amiň.

K mč. Paraskeve Pjatnice

O svjataja i preblažennaja mučenice Christova Paraskevo, krasoto divičeskaja, mučenikov pochvalo, čistoty obraze, velikodušnych zercalo, premudrych udivlenije, viry christianskija chranitelnice, idolšcija lšti obličitelnice, jevanhelija božestvennaho pobornice, zapovidej Hospodnich revnitelnice, spodoblšjasja priiti ko pristanišču vičnaho pokoja i v čertoze ženicha tvojeho Christa Boha svitlo veseláščasja, suhubym vincem divstva i mučeničestva ukrašennaja.

Molim tá, svjataja mučenice, budi o nas pečalnica ko Christu Bohu. Jeho že preblažennijšim zrinijem prisno veselitija, moli Vsemilostivaho, iže slovom oči slipym otverze, da izbavit nas ot bolizni očes našich, tilesnych vkupi i duševnych, razženi tvojimi svjatymi molitvami temnyj mrak pribyvšij ot hrichov našich, isprosi u Otca svita svit blahodati duševnym i tilesnym očesem našim, prosviti nas, omračennych hrichmi, svitom Božija blahodati, da tvojich radi svjatych molitv dastsja bezočesnym sladkoje zrinije.

Miešané tofu s červenou paprikou

Suroviny: 2 plátky menšieho špaldového toastu, 100 g rozdrveného tofu, ½ červenej papriky, hrst mladého špenátu, oregano, 1 PL olivového oleja.

Postup: Toasty dáme na chvíľku ohriať na panvicu. Odložíme ich na tanier a na panvicu vylejeme olivový olej. Pridáme rozdrvené tofu, červenú papriku, oregano, premiešame a necháme na panvici 5 minút. Keď to bude hotové, tak poukladáme tofu a papriku na pripravené toasty. Mladý špenát môžeme podávať čerstvý a umytý, alebo ho môžeme pridať na panvicu spolu s tofu a paprikou.

Detoxikačná polievka

Suroviny: 1 l vody, 1 stredne veľká cuketa najemno, 2 paradajky na kocky, 2 zelerové stonky najemno, 50 g zelenej fazuľky, petržlenová vňať, 2 strúčiky cesnaku, 1 ČL morskej soli, 1 ČL oregana.

Postup: Všetky suroviny dáme do veľkého hrnca a privedieme k varu. Potom teplotu znížime, zakryjeme pokrievkou a necháme pozvoľna variť 30 minút. Podávame teplé. Ak chceme silnejší vývar, môžeme polievku rozmixovať a vytvoriť z nej krémovú polievku. Chutí vynikajúco.

Avokádový puding

Suroviny: 1 ks zrelého mäkkého avokáda, 2 ks zrelého banánu, 1 PL medu, trochu škoricu, 1 PL kokosového oleja, 3-4 PL kakaa, strúhaný kokos, ovocie podľa chuti.

Postup: Avokádo a banán olúpeme, nakrájame na menšie kúsky a vložíme do nádoby vhodnej na mixovanie. Pridáme med, kokosový olej, škoricu, kakao a tyčovým mixérom rozmixujeme zmes na hladký puding. Puding prelejeme do pohárov alebo misiek a necháme trochu stuhnúť v chladničke. Potom ozdobíme kokosom, ovocím a môžeme podávať.

Cukrovka

Tradičným liekom proti cukrovke je čaj z **čučoriedkového listia**. Obsahuje látky, ktoré priaznivo ovplyvňujú metabolizmus cukrov. Možno ho pripraviť z čerstvých aj zo sušených čučoriedkových listov. Čučoriedkové listy sa musia trhať pred zrelosťou plodov, lebo vtedy obsahujú najviac cenných látok, ktoré zlepšujú využitie cukru. Dve lyžičky čerstvých čučoriedkových listov prepláchnite, zalejte 250 ml vody, nechajte 10 minút variť a potom ešte 15 minút lúhovať. Potom zlejte a užívajte 2 dve šálky vlažného nápoja denne. Hladinu cukru v krvi pomáhajú znižovať aj čerstvé čučoriedky.

Čo vám ešte pomôže

- Plody čiernej bazy - bazu konzumujte vždy tepelne upravenú
- Púpava by určite nemala chýbať v čajových zmesiach užívaných pri podpornej liečbe cukrovky
- Imelo, príhľava a šalvia
- Semená senovky gréckej. Lyžicu semien namočte na noc do pohára vody a ráno ju vypite
- Pupalkový olej ovplyvňuje látkovú premenu cukrov a tukov, zlepšuje funkciu inzulínu a zmiernuje bolesti a pocity mravčenia, spôsobené diabetickým poškodením nervov
- Konzumácia čerešní
- Zelený čaj - 1-3 šálky kvalitného neriedeného a nesladeného čaju denne
- Potrava bohatá na vlákninu
- Denný príjem potravy rozdeliť na 4-5 menších porcií
- Telesný pohyb zlepšuje metabolizmus cukrov a znižuje riziko srdcových chorôb
- Sladké výrobky jedzte čo najmenej, ak si chcete trochu dopriať, ich trávenie vám uľahčí škorica. Pridávajte si ju do čaju či kávy.

Čo nájdete v kuchyni: cesnak, cibuľa, pór, pravidelná konzumácia surovej aj kyslej kapusty, fazuľové struky, zeler, pažitka, mrkva a ovsené vločky, jablková šťava, morské ryby, ľanový olej, strukoviny - najmä sója a výrobky z nej, koreniny, napr. klinčeky a bobkový list.

Zdroj: Zázračné lieky prírody, Jarmila Mandžuková

Dvojstranu spracovala: Petra Kahancová

***Spasí, Hóspodi, l'údi Tvojá,
i blahosloví dostojáňije Tvojé,
pobídy pravoslávny
christ'ijánom na soprotívnyja
dáruja, i Tvojé sochraňaja
Krestóm Tvojím žitel'stvo.***

*Spas l'úd svoj, Hospodine,
a požehnaj svoje dedičstvo.*

*Daruj svätej Cirkvi
vítázstvo nad nepriateľom
a svoj l'úd ochraňuj
svätým Križom.*

Tropár sviatku Vyvýšenia
uctyhodného a životodarného
Hospodinovho Križa

OBSAH

Zo života mládeže.....	3
Rozprávania pre dušu.....	6
Premiéra filmu Volanie.....	8
Pýtate sa.....	9
Novodobí svätí.....	10
Хто ня ослободить.....	11
Cirkevné dejiny.....	12
Detská stránka.....	15
Naši vo svete.....	23
Dielňa ikonopisca od A po Z.....	26
O výchove.....	28
Pravoslávna duchovnosť.....	29
Duchovná knižnica.....	30
Modlitby.....	31
Pôstny receptár.....	32
Prírodná lekárň.....	33

Obálka: Pútnička

ISTINA - Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS.

Redakčná rada: Jana Gubová, Alexander Hričko, Petra Kahancová, Jana Kapraľová, Ľubomíra Kosová, Zuzana Petrovajová, Zuzana Sadilková, Natália Spišáková

Šéfredaktorka: Zuzana Petrovajová

Korektúra: Jana Gubová, Martina Paulinová

Grafik: Jaroslav Smoleň

Technický redaktor: jerej Miroslav Guba

Pokladník: Anton Sorokáč

Distribúcia: Ján Berezny

Ročník XXIV/2019. ISSN 1335-6739. Číslo indexu: EV 3633/09.

Vychádza 12-krát do roka.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov

e-mail: istina12@gmail.com web: www.bpmorthodox.sk/istina

IBAN: **SK9283300000002401561588**

Ročný príspevok 6 € + poštovné, uviesť krátke meno odosielateľa

Cirkevne schválené. Za obsah príspevkov zodpovedajú autori.

Uzávierka prijímania príspevkov je vždy 10. deň v mesiaci.

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Pravoslávny detský tábor ICHTYS

Monastier Čestného Kríža v Korinte

